

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ФАҶОЛИЯТИ БОНКИИ ИСЛОМӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2014, №7, қ.2, мод. 405)

(Қонуни ҶТ аз 20.06.2019 № 1627, аз 20.06.2024 № 2073)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ ва ташкилии фаъолияти бонкии исломиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намуда, шароити мусоидро барои пешбурди фаъолияти бонкии исломӣ фароҳам месозад.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- **низоми бонкии Ҷумҳурии Тоҷикистон** - Бонки миллии Тоҷикистон ва ташкилотҳои дигари қарзии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияткунанда;
- **фаъолияти бонкии исломӣ** - аз ҷониби ташкилотҳои қарзии исломӣ анҷом додани амалиёти бонкии исломӣ ва аҳдҳое, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ гардидааст;
- **принсипҳои маблағгузориҳои исломӣ** - амалӣ намудани фаъолияти бонкии исломӣ бо риояи стандартҳое, ки ба меъёрҳои ҳуқуқии исломӣ асос ёфта, нисбат ба хизматрасониҳои бонкӣ татбиқ мегарданд;
- **стандартҳои фаъолияти бонкии исломӣ** - маҷмӯи қоидаҳое, ки Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ маъқул дониста, аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон тасдиқ шудаанд ва тибқи онҳо ташкилотҳои қарзии исломӣ фаъолияти бонкии исломиро анҷом медиҳанд;
- **ташкилотҳои қарзии исломӣ** - шахсони ҳуқуқие (бонкҳои исломӣ, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ, ташкилотҳои маблағгузориҳои хурди исломӣ, аз ҷумла "равзанаи бонкии исломӣ"), ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳама ё баъзе аз амалиёти бонкии исломии дар Қонуни мазкур пешбинишударо иҷро менамоянд;
- **ташкилотҳои қарзии анъанавӣ** - шахсони ҳуқуқие (бонкҳо, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ, аз ҷумла ташкилотҳои маблағгузориҳои хурд), ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳама ё баъзе аз амалиёти бонкии дар Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишударо иҷро менамоянд;
- **бонки исломӣ** - ташкилоти қарзии исломие, ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ба фаъолияти бонкии исломӣ машғул мебошад;
- **ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ** - ташкилотҳои қарзии исломие, ки ҳуқуқи иҷроӣ баъзе аз амалиёти бонкии исломиро доранд. Номгуи амалиёти бонкии исломиро барои ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ Қонуни мазкур ва Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар менамоянд;
- **ташкилотҳои маблағгузориҳои хурди исломӣ** - ташкилотҳои қарзии исломие, ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ба фаъолияти маблағгузориҳои хурди исломӣ машғул мебошанд. Андозаи маблағгузориҳои хурди исломӣ аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад;

- **равзанаи бонкии исломӣ** - филиали ташкилоти қарзии анъанавӣ, ки дар асоси иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон пурра ё қисман амалиёти бонкии исломиро амалӣ менамояд;

- **филиал** - воҳиди махсуси сохтори ташкилоти қарзии исломӣ, ки берун аз маҳалли ҷойгиршавии он қарор дошта, аз номи он пурра ё қисман фаъолияти бонкии исломиро иҷро менамояд ва бо ташкилоти қарзии исломӣ сармояи оинномавӣ ва тавозуни ягона дорад;

- **филиали бонки исломии хориҷӣ** - воҳиди махсуси сохторӣ, ки аз ҷониби бонки исломии хориҷӣ барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шудааст;

- **ташкилоти қарзии фаръии исломӣ** - ташкилоти қарзие, ки зиёда аз панҷоҳ фоизи саҳмияҳои (ҳиссаи) овоздиҳандаи он ба ташкилоти қарзии дигари исломӣ тааллуқ дорад;

- **ҷамъияти холдингии ташкилоти қарзии исломӣ** - шахси ҳуқуқие, ки ташкилоти қарзии исломӣ ба он тааллуқ дорад ё аз ҷониби он назорат карда мешавад;

- **ҷамъияти вобаста** - шахси ҳуқуқие, ки ташкилоти қарзии исломиро назорат мекунад, ҳамчунин шахси ҳуқуқии дигаре, ки аз тарафи он назорат карда мешавад, аз ҷумла шахси ҳуқуқие, ки мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ба ин гуруҳ дохил мешавад;

- **намояндагӣ** - воҳиди махсуси сохтори ташкилоти қарзии исломӣ, ки берун аз маҳалли ҷойгиршавии он қарор дошта, манфиатҳои онро ҳифз ва намояндагӣ мекунад, вале ҳуқуқи иҷро намудани фаъолияти бонкии исломиро надорад;

- **Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ** - мақома, ки фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломии дар асоси принципҳои маблағгузории исломӣ амалкунандаро танзим менамояд;

- **Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ** - мақоми ташкилоти қарзии исломӣ, ки барои мутобиқ будани созишномаҳои (шартномаҳои) басташудаи онҳо ба стандартҳои фаъолияти бонкии исломӣ масъул мебошад;

- **кормандони роҳбарикунанда** - раиси ташкилоти қарзии исломӣ ва муовинони ӯ, раиси Раёсат ва аъзои дигари он, сармуҳосиби ташкилоти қарзии исломӣ, роҳбар ва сармуҳосиби филиали ташкилоти қарзии исломӣ, роҳбар ва сармуҳосиби "равзанаи бонкии исломӣ" ва филиали бонки исломии хориҷӣ;

- **шахси вобаста** - шахсони зерин дар назар дошта мешаванд:

а) корманди роҳбарикунанда;

б) аъзои оилаи корманди роҳбарикунанда;

в) шахс ва аъзои оилаи ӯ, ки дар ташкилоти қарзии исломӣ ҳиссаи иштироки афзалиятнок доранд ва шахси ҳуқуқие, ки дар он шахс ё корманди роҳбарикунанда дорои ҳиссаи иштироки афзалиятнок мебошад;

г) шахси ҳуқуқие, ки дар он ташкилоти қарзии исломӣ ҳиссаи иштироки афзалиятнок дошта, ҳангоми оmodасозии ҳисоботи молиявии маҷмӯӣ ба инобат гирифта намешавад;

д) шахсе, ки ба ташкилоти қарзии исломӣ ба сифати узви Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ хизмат мерасонад;

- **резидент** - шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи танзими асъор ва назорати асъор" ба ҳамин сифат эътироф шудааст;

- **ғайрирезидент** - шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки резидент нест;

- **форфейтинг** - маблағгузории аҳдҳои тиҷоратӣ бо роҳи баҳисобгирии векселҳои бидуни ӯҳдадории фурушанда;

- **факторинг** - маблағгузорӣ таҳти гузашт кардани талаботи пулӣ;

- **тратта (вексели интиқолӣ)** - ҳуҷҷати аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ (ё аз номи он) пешниҳод карда шуда, ба пулҳои нақд баробар карда мешавад ва наметавонад бидуни пардохт ё фармоиши хаттии кредитор ба қарздор оид ба пардохти маблағи муайян ба шахси сеюм баргардонида шавад ва баъди аз ҷониби қарздор гирифта шудани ҳуҷҷати мазкур эътибор пайдо мекунад;

- **низоми клиринг** - низоми ҳисоббаробаркунии ғайринақдӣ ва байнибонкӣ, ки ба талабот ва ҳисоби ӯҳдадориҳои пардохти мутақобилаи пулӣ асос ёфтааст;

- **шахси аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва бозътимод** - шахси воқеие, ки:

а) бо ҳукми суд барои содир кардани ҷиноятҳои қасдонаи (аз ҷумла хусусияти коррупсионӣ дошта) ба амалҳои динӣ ё сиёсии ӯ алоқаманд набуда аз озодӣ маҳрум нашуда бошад;

б) аз тарафи суд дар давоми ҳафт соли охир муфлис эътироф нашуда бошад;

в) аз тарафи суд барои кирдори ба амалҳои динӣ ё сиёсии ӯ алоқаманд набуда аз ҳуқуқи ишғоли мансабҳои муайян ё машғул шудан ба фаъолияти муайян маҳрум нашуда бошад;

- **суратҳисоби сармоягузорӣ** - суратҳисобе, ки тавассути он ташкилоти қарзии исломӣ маблағҳои пулиро бо мақсади сармоягузорӣ мутобиқи принципҳои маблағгузории исломӣ бидуни ба зимма гирифтани ӯҳдадории пурра баргардонидани маблағ қабул менамояд, ба шарте ки:

а) танҳо ғоида ё ғоидаву зарар мутобикан дар байни шахси маблағдиханда ва ташкилоти қарзии исломии маблағгиранда тақсим карда шавад;

б) он бо пардохт ё бе пардохт бошад;

- **қарзи исломӣ** - маблағе, ки аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ ба муштарӣ мутобиқи принципҳои маблағгузории исломӣ дода шуда, метавонад шартҳои пардохти маблағи асосӣ, ғоида, иҷора ё ҳаққи хизматрасониро дар бар гирад ё бидуни он;

- **амонат ё пасандозҳои исломӣ** - маблағи пулӣ ва сарватҳои дигари шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки барои нигоҳ доштан ба ташкилоти қарзии исломӣ бо шартҳои пардохти пурра бо ғоида ё бидуни он, ба соҳиби амонат ё намояндаи он, бо дархост ё ба мӯҳлатҳои мувофиқашуда бо намудҳои зерин ва бо риояи принципҳои маблағгузории исломӣ дода мешаванд:

а) амонати мӯҳлатнок - маблағҳои пулии ба ташкилоти қарзии исломӣ додашуда, ки онҳоро ташкилоти қарзии исломӣ метавонад бо иҷозати амонатгузор ё бо ихтиёри худ бо шартҳои идоракунии боваринок ба сифати маблағҳои сармоягузорӣ истифода намояд. Ин маблағҳо баъди тамом шудани мӯҳлати пешбининамудаи шартнома метавонанд гирифта шаванд;

б) амонати пасандозӣ - маблағҳои пулие, ки ба ташкилоти қарзии исломӣ барои нигоҳдорӣ бо ҳуқуқи истифода бурдани онҳо барои мақсадҳои сармоягузорӣ супурда шудаанд. Гирифтани ин маблағҳо ҳангоми риоя шудани шартҳои пешбининамудаи шартнома иҷозат дода мешавад;

в) амонати дархостӣ - маблағҳои пулии ба ташкилоти қарзии исломӣ додашуда, ки метавонанд ҳар вақт аз тарафи амонатгузор гирифта шаванд;

г) нигоҳдории амонатӣ - нигоҳдории дороиҳои муштарӣ аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ бе ҳукуқи истифодаи онҳо;

д) амонати сармоягузорӣ - маблағҳои пулӣ, ки аз ҷониби муштарӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ дар шакли амонат бо ҳукуқи истифодаи онҳо аз рӯи шартҳои пешбиникардаи шартнома дода шудаанд;

- **даромад ё фонда** - вобаста ба мафҳумҳои "қарзи исломӣ", "суратҳисоби сармоягузорӣ" ва "амонат ё пасандозҳои исломӣ" шаклҳои гуногуни даромад, дивиденд ё фонда, рента (изофабаҳо), инчунин ҳаққи хизматрасонӣ ё тўҳфае, ки ба ташкилоти қарзии исломӣ пардохта ё аз ҷониби он дода мешаванд;

- **ваколати назорат аз болои шахси ҳуқуқии дигар** - ваколатҳои шахсе, ки:

а) ба таври мустақим ё ғайримустақим, тавассути як ё якчанд шахс молик, назораткунанда ё дорандаи 25 фоиз ё бештар аз он саҳмияҳои овоздиҳанда ва ё ҳиссаҳои шахси ҳуқуқӣ бошад;

б) имконияти интихоби аксарияти роҳбарони шахси ҳуқуқиро дошта бошад;

в) дорои ваколати назоратии дигаре бошад, ки Бонки миллии Тоҷикистон муайян кардааст;

- **ҳиссаи иштироки афзалиятнок** - ҳиссаи иштироки бевосита ё бавоситаи шахсе, ки мустақилона ё тавассути ягон шахс ё якҷоя бо як ё якчанд шахсони дорои зиёда аз 10 фоизи сармояи оинномавӣ ё саҳмияҳои овоздиҳандаи ташкилоти қарзии исломи мебошад ё ҳиссаи иштироки афзалиятноке, ки онро Бонки миллии Тоҷикистон муайян кардааст;

- **меъёрҳои мақбул** - меъёрҳои иқтисодие, ки аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон бо мақсади танзими фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ муқаррар гардида, риояи онҳо аз ҷониби ташкилотҳои қарзии исломӣ ҳатмӣ мебошад;

- **аудити берунӣ** - санҷиши мустақилонаи баҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи муҳосибӣ (молиявӣ), ки аз ҷониби аудитори ватанӣ ё хориҷӣ гузаронида мешавад;

- **иҷора** - аз тарафи ташкилоти қарзии исломӣ бо дархости муштарӣ ба даст овардани таҷҳизот ё молу мулки дигар ва ба мӯҳлати муайян ба иҷора (кироя) додани он.

Моддаи 2. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

Моддаи 3. Доираи амали Қонуни мазкур

1. Амали Қонуни мазкур нисбат ба ҳамаи бонкҳо, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ ва ташкилотҳои маблағгузории хурде, ки барои амалӣ намудани фаъолияти бонкии мутобиқи принципҳои маблағгузории исломӣ асосёфта иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистонро доранд, татбиқ мегардад.

2. Амали Қонуни мазкур нисбат ба инҳо татбиқ намегардад:

- мақомоти давлатӣ;

- ташкилотҳои қарзие, ки барои амалӣ намудани фаъолияти бонкии исломӣ иҷозатнома надоранд;

- иттифокҳои қарзие, ки фаъолияти худро дар асоси Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "[Дар бораи иттифокҳои қарзӣ](#)" амалӣ менамоянд;

- ташкилоти тиҷоратие, ки ташкилоти қарзӣ нест.

Моддаи 4. Амалиёти бонкии исломӣ ва дигар аҳдҳои ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ба амалиёти бонкии исломӣ, ки ташкилотҳои қарзии исломӣ анҷом дода метавонанд, тааллуқ доранд:

1) ҷалб намудан ва гирифтани амонати исломӣ, пасандози исломӣ ё пешбурди суратҳисоби сармоявии шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ;

2) кушодан ва хизматрасонии суратҳисоби муштарӣ (барои амонати исломӣ, пасандози исломӣ ё суратҳисоби сармоявӣ), суратҳисоби муросилотии бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ ва инчунин суратҳисоби бонкҳо барои амалиёт бо металлӯ сангҳои қиматбаҳо;

3) амалиётҳои кассавӣ: қабул, аз нав ҳисоб кардан, иваз намудани мубодила, бастан ва нигоҳ доштани пулҳои қоғазӣ ва тангаҳо;

4) амалиётҳои интиқоли: иҷрои хизматрасониҳои интиқоли барои интиқоли маблағи шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ;

5) амалиётҳои баҳисобгирӣ: ба ҳисоб гирифтани векселҳо ва дигар қоғазҳои қиматбаҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;

6) маблағгузории тиҷорат: додани қарзи исломӣ дар шакли нақдӣ ё маблағгузории исломӣ (таъминшуда, таъминнашуда), аз ҷумла бидуни маҳдудияти:

- маблағгузории истеъмоли ҳамаҷун қарзи истеъмоли, ипотека ва байнибонкӣ;

- факторинг;

- форфейтинг;

7) маблағгузории исломӣ барои сармоягузории асосӣ дар асоси фармоиши сармоягузор;

8) амалиёти ба боварӣ асосёфта: идоракунии маблағҳои пулӣ (қоғазҳои қиматнок) ба манфиати молик ва дар асоси фармоиши он;

9) хизматрасонии фосилавии бонкӣ, клирингӣ, ҳисоббаробаркунӣ ва интиқоли марбут ба воситаҳои пулӣ, қоғазҳои қиматнок, супоришномаҳои пардохт ва воситаҳои дигари пардохт (аз ҷумла кортҳои пардохти бонкӣ, чекҳо, чекҳои сафарӣ ва векселҳо);

10) амалиётҳои сейфӣ: хизматрасониҳо оид ба бехатар нигоҳ доштан ва хизматрасониҳои амонатӣ ва идоракунии ҳисобот, ҳуҷҷат ва дороиҳои муштариён, аз ҷумла ба иҷора гирифтани куттиву хонаҳои сейфӣ, нигоҳдории дороиҳо (пул, қоғазҳои қиматнок, металлҳо, маснуоти заргарӣ ва дигар дороиҳо);

11) гаравгузорӣ: додани қарзҳои кӯтоҳмуддат бар ивази гарави қоғазҳои қиматноки мубодилашаванда ва моликияти манкуле, ки ҳамаҷун пасандоз истифода мешавад;

12) додани тратта;

13) ҷамъ кардан, қабул, пардохт ва тасдиқи ҳуҷҷатҳои пардохт, кушодан ва тасдиқ намудани эътиборномаҳои тиҷоратӣ;

14) додани кафолати бонкӣ, аз ҷумла кафолат ва эътиборномаҳо аз номи худ ва аз номи муштариён;

15) барориши воситаҳои пардохт, аз ҷумла қортҳои пардохти бонкӣ, чек, чекҳои сафарӣ, ӯҳдадорихои қарзӣ ва дигар воситаҳои пардохт;

16) қабул намудани инкассатсия ва фиристодани пулҳои қоғазӣ, тангаҳо ва ашёи қиматбаҳо;

17) аҳдҳо оид ба мубодилаи асъор;

18) хариду фурӯши воситаҳои зерин аз ҳисоби худ ё муштарӣ:

- воситаҳои бозории пул, аз ҷумла чек, вексел, ӯҳдадориномаҳо ва тасдиқномаҳои пасандоз;

- асъори хориҷӣ;

- саҳмияҳо ва дигар қоғазҳои қиматноки интиқолшаванда;

- қарордодҳои форварди, созишномаи своп, фьючерс, опсион ва дигар ҳосилаҳое, ки ба асъор, саҳмия, вомбарг, металл сангҳои қиматбаҳо ё қурбу меъёрҳои маблағгузори исломӣ дахл доранд;

19) амалиётҳои дигаре, ки аз амалиётҳои дар моддаи мазкур зикршуда бармеоянд ва бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд ва ба принципҳои маблағгузори исломӣ муқобил намебошанд.

2. Тартиби анҷом додани амалиётҳои бонкии исломӣ бо стандартҳои фаъолияти бонкии исломӣ муайян мегардад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон ба ташкилотҳои қарзии исломӣ барои анҷом додани амалиётҳои бонкии исломӣ, ки дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинӣ гардидаанд, иҷозатнома медиҳад. Иҷозатнома барои анҷом додани намудҳои фаъолияти дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинигардида ба ташкилоти қарзии исломӣ баъд аз бақайдгирии давлатӣ тибқи тартиби муқарраргардида дода мешавад.

4. Ташкилотҳои қарзии исломӣ, ғайр аз амалиёти бонкии исломии дар қисми 1 моддаи мазкур номбаршуда, ҳуқуқ доранд аҳдҳои зеринро амалӣ намоянд:

- додани замонат, ки иҷрои ӯҳдадорихои пулиро дар назди шахси сеюм пешбинӣ менамояд;

- иҷораи молиявӣ (лизинг);

- амалиёт бо металл сангҳои қиматбаҳо мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- хизматрасонӣ ба сифати агенти молиявӣ;

- хизматрасонӣ ба сифати мушовир ё маслиҳатгари молиявӣ;

- хизматрасонии иттилоотии молиявӣ ва қарзӣ.

5. Ташкилотҳои қарзии исломӣ ҳуқуқи иҷро намудани танҳо амалиётҳои зерини савдиро доранд:

- амалиёте, ки ба фаъолияти бонкиву молиявии исломии дар қисмҳои 1 ва 5 моддаи мазкур дарҷгардида мувофиқ аст;

- фаъолиате, ки мувофиқи принципҳои маблағгузори исломӣ талаб карда мешавад;

- амалиёте, ки ба шартҳои дар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқарраршуда ҷавобгӯ аст.

Моддаи 5. Хусусияти фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Ташкилотҳои қарзии исломӣ вазифадоранд ба муштарӣён хусусиятҳои амалиёти бонкии ба принципҳои маблағгузориҳои исломӣ асосёфта ва хавфҳои ба он алоқамандро шарҳ диҳанд.

2. Ташкилотҳои қарзии исломӣ ҳуқуқ надоранд:

- дар шакли фоиз мукофотпулӣ ситонанд;

- баргардондани амонати сармоягузорӣ ё даромад аз рӯи онро кафолат диҳанд;

- маблағгузориҳои (қарздиҳии) фаъолиятро, ки ба истехсол ва (ё) савдои тамоку, маҳсулоти спиртӣ, силоҳ ва лавозимоти ҷангӣ, қиморбозӣ, муомилоти ғайриқонунии маводи нашъадор ва прекурсорҳо вобаста мебошад, анҷом диҳанд;

- дигар намудҳои фаъолияти соҳибкорию, ки маблағгузориҳои (қарздиҳии) он мувофиқи принципҳои маблағгузориҳои исломӣ манъ шудааст, анҷом диҳанд.

3. Ташкилотҳои қарзии исломӣ пеш аз пешниҳоди воситаҳои пулӣ ба муштарӣён ўҳдадоранд:

- боварӣ ҳосил намоянд, ки муштарӣ ўҳдадориҳоиашро дар мўҳлати муқарраршуда иҷро менамояд;

- қобилияти фаъолият ва пардохтпазирии муштарӣ, фойданокии лоиҳа, мавҷудияти таъминоти гаравро ҳаматарафа баҳо диҳанд.

4. Ташкилотҳои қарзии исломӣ иштирокчиҳои низоми суғуртаи ҳатмии амонатҳо намебошанд ва амонатҳо дар ташкилотҳои қарзии исломӣ аз рӯи низоми суғуртаи амонатҳо кафолат дода намешаванд.

5. Талаботи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба танзими ҳудуди иштирок дар сармояи оинномавӣ ҳангоми аз ҷониби онҳо ба даст овардани саҳмияҳо (ҳиссаи иштирок) бо мақсади маблағгузориҳои истехсолот ва фаъолияти савдои шахсони ҳуқуқӣ нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломӣ татбиқ намегардад.

Моддаи 6. Муносибатҳои байни ташкилоти қарзии исломӣ ва давлат

1. Ташкилоти қарзии исломӣ ва давлат аз рӯи ўҳдадориҳои ҳамдигар ҷавобгар намебошанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар онҳо чунин ўҳдадориҳоро қабул карда бошанд.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ ва Бонки миллии Тоҷикистон аз рӯи ўҳдадориҳои ҳамдигар ҷавобгар намебошанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки агар онҳо чунин ўҳдадориҳоро қабул карда бошанд.

3. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ ҳуқуқ надоранд ба фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ даҳолат намоянд.

Моддаи 7. Иттиҳодияҳои (ассотсиатсияҳои) ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Ташкилотҳои қарзие, ки дар асоси принципҳои маблағгузориҳои исломӣ фаъолият менамоянд, бо мақсади ҳимояи манфиатҳои худ метавонанд иттиҳодияҳо (ассотсиатсияҳо) таъсис диҳанд.

2. Ташкилотҳои қарзие, ки дар асоси принципҳои маблағгузориҳои исломӣ фаъолият менамоянд, метавонанд тавассути иттиҳодияҳо (ассотсиатсияҳо) фаъолияти худро ҳамоҳанг розанд, ба робитаҳои байни ташкилотҳои қарзии ватанӣ ва хориҷӣ мусоидат намоянд, дастовардҳои мутақобилаи илмӣ, иттилоотӣ ва касбиро дастраси ҳамдигар гардонанд, ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Бонки миллии Тоҷикистон ва дигар мақомоти давлатӣ оид ба фаъолияти бонкии исломӣ тавсияҳо пешниҳод намоянд.

БОБИ 2. ТАРТИБИ ТАЪСИС ВА ИҶОЗАТНОМАДИҲӢ БА ТАШКИЛОТИ ҚАРЗИИ ИСЛОМӢ

Моддаи 8. Тартиби таъсис ва бақайдгирии давлатии ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи тартиби муқарраркардаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "[Дар бораи ҷамъиятҳои саҳомӣ](#)", Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "[Дар бораи ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд](#)" ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти муқаррароти Қонуни мазкур таъсис дода мешавад.

2. Барои таъсиси ташкилоти қарзии исломӣ, филиал ё намоёндагии он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таъини кормандони роҳбарикунандаи онҳо розигии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ талаб карда намешавад.

3. Бонкҳои исломӣ, ба истиснои бонки давлатии исломӣ, дар шакли ҷамъияти саҳомӣ таъсис дода мешаванд.

4. Бақайдгирии давлатии ташкилотҳои қарзии исломӣ, филиалҳо ва намоёндагиҳои онҳо мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "[Дар бораи бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ](#)" сурат мегирад.

5. Ташкилоти қарзии исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд инҳоро дошта бошад:

- номи расмӣ ва ихтисоршудаи он, ки ба шакли ташкилию ҳуқуқии ташкилоти қарзии исломӣ ишора мекунад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

- номгуӣ фаъолияти он, ки ба забони давлатӣ ва яке аз забонҳои хориҷӣ сабт шудааст;

- мӯҳр бо зикри номи ташкилоти қарзии исломӣ ба забони давлатӣ ва яке аз забонҳои хориҷӣ (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

Моддаи 9. Ном ва рамзи ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ, ки фаъолияти худро дар асоси принципҳои маблағгузории исломӣ амалӣ мекунад, ҳуқуқ дорад дар номгуӣ худ калимаи "исломӣ"-ро истифода намояд. Ном ва рамзи ташкилоти қарзии исломӣ, ки принципҳои маблағгузории исломиро истифода намоёнд, метавонанд танҳо барои амалӣ намудани фаъолияти бонкии исломӣ истифода шаванд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

2. Калимаҳои "ташкилоти қарзии исломӣ", "бонки исломӣ", "ташкилоти қарзии исломии ғайрибонкӣ", "ташкилоти маблағгузории хурди исломӣ" ё калимаҳои, ки дар ҳар шакл аз онҳо сохта мешаванд, наметавонанд нисбат ба фаъолият ё хизматрасонӣ бе иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон истифода шаванд, ба истиснои ҳолатҳое, ки истифодаи онҳо қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ё санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ эътирофнамудаи Тоҷикистон иҷозат додаанд ё дар матне, ки калимаю ибораҳои номбаршуда истифода шудаанд, фаъолияти бонкии исломӣ дар назар дошта нашавад.

Моддаи 10. Иҷозатномадиҳӣ ба фаъолияти бонкии исломӣ

1. Фаъолияти бонкии исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси иҷозатнома барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ (минбаъд - иҷозатнома) амалӣ мегардад.

2. Мутобиқи Қонуни мазкур Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад барҳамдиҳии ҳар шахси ҳуқуқиеро, ки фаъолияти бонкии исломиро бе иҷозатнома амалӣ мекунад, талаб намояд.

3. Иҷозатнома мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла Қонуни мазкур аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон дода мешавад.

4. Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад фаъолияти бонкии исломиро бе иҷозатнома мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "[Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон](#)" ба роҳ монад.

5. Ташкилотҳои қарзии исломӣ аз лаҳзаи гирифтани иҷозатнома ҳуқуқи оғоз кардани фаъолияти бонкии исломиро пайдо менамоянд.

6. Ташкилотҳои қарзии анъанавӣ метавонанд ба ташкилотҳои қарзии исломӣ табдил дода шаванд. Тартиби табдилдиҳии ташкилоти қарзии анъанавӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

7. Ташкилотҳои қарзии исломӣ наметавонанд ба ташкилотҳои қарзии анъанавӣ табдил дода шаванд.

8. Ташкилотҳои қарзии исломӣ, ки дар натиҷаи табдилдиҳии ташкилотҳои қарзии анъанавӣ ташкил карда шудаанд, метавонанд фаъолияти бонкии исломӣ ё намудҳои алоҳидаи онро баъди гирифтани иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон оғоз кунанд.

9. Ташкилотҳои қарзии анъанавӣ барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ дар доираи "равзанаи бонкии исломӣ" вазифадоранд, ки иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистонро барои оғоз кардани фаъолияти бонкии исломӣ гиранд. Ташкилоти қарзии анъанавӣ, ки барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ иҷозатнома гирифтааст, бояд дар саридора бахши дахлдор ё берун аз маҳалли ҷойгиршавии саридора филиал кушояд.

10. Розигӣ барои оғози фаъолият ба филиалҳои ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ танҳо дар ҳолате дода мешавад, ки ташкилоти қарзии исломии асосии он аз ҷониби мақомоти дахлдори давлате, ки ин ташкилоти қарзии исломӣ дар он ҷойгир аст, зери танзим ва назорати маҷмӯии бонкӣ қарор дошта бошад.

11. Ташкилотҳои қарзии исломии фаръӣ ва филиалҳои ташкилотҳои қарзии исломии хориҷӣ тибқи талаботи нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломии ватанӣ муқаррарнамудаи Қонуни мазкур таҳти танзим ва назорат қарор мегиранд.

12. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад барои ташкилоти қарзии исломии фаръӣ ва филиалҳои ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ оид ба иҷро кардани фаъолияти бонкии исломӣ маҳдудиятҳо муқаррар намояд, агар дар давлатҳои дахлдори хориҷӣ нисбат ба ташкилотҳои қарзии фаръӣ ва филиалҳои ташкилотҳои қарзии ватании исломӣ чунин маҳдудиятҳо пешбинӣ шуда бошанд.

Моддаи 11. Ҳуҷчатҳое, ки барои гирифтани иҷозатнома заруранд

1. Ташкилоти қарзии исломӣ, ба истиснои ташкилоти маблағгузории хурди исломӣ ва "равзанаи бонкии исломӣ", пеш аз бақайдгирии давлатӣ ва гирифтани иҷозатнома бояд ба Бонки миллии Тоҷикистон ариза, ҳуҷчатҳо ва маълумоти зеринро ба забони давлатӣ дар шакли хаттӣ ё тавассути низоми электронӣ пешниҳод намуда, ҳуҷҷатҳои пешакии Бонки миллии Тоҷикистонро гирад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*):

1) нусхаи аз тарафи нотариус тасдиқкардашудаи ҳуҷчатҳои таъсисӣ бо нишон додани маблағи эълоншудаи сармояи оинномавӣ;

2) маълумотнома бо зикри насаб, ном ва номи падар, шахрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолият ё касб, таҳсилот, маълумоти муфасссал оид ба собиқаи кории ҳар як корманди роҳбарикунанда;

3) нусхаи хуччат дар бораи таҳсилоти олии иқтисодии кормандони роҳбарикунанда, ҳамчунин нусхаи хуччат (сертификат, диплом) дар бораи доштани таҳсилот дар соҳаи фаъолияти бонкии исломӣ;

4) нусхаи хуччати тасдиқкунандаи аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод будани ҳар як корманди роҳбарикунанда;

5) маълумотнома бо зикри насаб, ном ва номи падар, шахрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолият ё касби молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, ки вазъи молиявии онҳоро тасдиқ мекунад.

6) маълумотнома оид ба манбаи қонунии маблағҳои пулии ба сармояи оинномавӣ воридшаванда;

7) нусхаи ҳисоботи молиявии шахси ҳуқуқӣ-молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок доир ба се соли охир бо ҳулосаи аудити берунӣ;

8) рӯйхати саҳмиядорон ва манфиатдорони ниҳоии саҳмияҳо, ки нишони маҳалли ҷойгиршавӣ ва миқдори саҳмияҳоро дар бар мегирад;

9) эълومияи хаттӣ аз ҷониби ҳар як молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок ва корманди роҳбарикунанда оид ба муфлис набудан, надоштани доғи судӣ ва маҳдудият дар фаъолияти касбӣ;

10) нақшаи фаъолият бо назардошти мақсаду намудҳои фаъолият, тавсифи сохтори ташкилӣ ва низоми назорати дохилӣ, аз ҷумла, тадбирҳои дахлдор барои муқовимат ба қонунигардонӣ (расмикунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом, инчунин дурнамои ҳисоботи тавозунӣ, даромаду хароҷот ва гардишҳои пулӣ доир ба се соли ояндаи фаъолият (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

11) барои ҳар як молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ҷунин ҳиссаи иштироки афзалиятнок, рӯйхати шахсони ҳуқуқие, ки иштироки онҳо дар сармояшон вучуд дорад, бо нишон додани ҳисса ва маҳалли ҷойгиршавии онҳо;

12) маълумот дар бораи таъсиси Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ дар сохтори ташкилоти қарзии исломӣ ва дар бораи шахсоне, ки ба ҳайати Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ шомил шудаанд, бо зикри дорои донишу малака дар соҳаи ҳуқуқи исломӣ ва фаъолияти бонкии исломӣ будани онҳо;

13) маълумот оид ба маҳалли ҷойгиршавии саридора ва маҳалли дигари воқеъ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ё берун аз он, ки дар он ҷо фаъолияти бонкии исломӣ амалӣ карда мешавад;

14) хуччати тасдиқкунандаи пардохти хирочи баррасии ариза (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

15) хуччат дар хусуси он ки мақоми назорати бонкии кишваре, ки бонки хориҷии (асосии) ё ҷамъияти холдингии ташкилоти қарзии исломӣ дар он ҷой таъсис ёфта, фаъолият мекунад, ба анҷомдиҳии фаъолияти бонкии исломии ташкилоти қарзии исломӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат надорад ва назорати маҷмӯии бонкии аризадиҳандаро амалӣ месозад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

2. Ташкилоти маблағгузориҳои хурди исломӣ барои гирифтани иҷозатнома бояд ба Бонки миллии Тоҷикистон ариза, хуччатҳо ва маълумоти зеринро ба забони давлатӣ дар шакли хаттӣ ё тавассути низоми электронӣ пешниҳод намояд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*):

1) ариза (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

2) нусхаи аз тарафи роҳбари ташкилоти маблағгузори хурди исломӣ тасдиқкардашудаи ҳуччатҳои таъсисӣ ва шаҳодатномаи бақайдгирии давлатии ташкилоти маблағгузори хурди исломӣ;

3) маълумот дар бораи кормандони роҳбарикунанда бо зикри насаб, ном ва номи падар, шаҳрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, таҳсилот, таҳассус, собиқаи корӣ, надоштани доғи судӣ аз рӯи ҷиноятҳои иқтисодӣ ва хусусияти коррупсионидошта ва маҳдудият дар фаъолияти касбӣ;

4) нусхаи шаҳодатномаи бақайдгирии давлатии муассисон барои шахсони ҳуқуқӣ ва рақами мушаххаси андозсупоранда барои шахсони воқеӣ;

5) нусхаи ҳисоботи молиявии муассисон - шахсони ҳуқуқӣ доир ба фаъолият дар соли охир бо хулосаи аудити берунӣ;

6) маълумотномаи мақоми ваколатдор оид ба иҷрои ӯҳдадориҳо дар назди буҷети давлатӣ доир ба фаъолият дар соли охир;

7) маълумотнома оид ба қонунӣ будани манбаи маблағҳои пулии ба сармояи оинномавӣ пардохташавандаи муассисон - барои шахсони воқеӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонун;

8) рӯйхати саҳмиядорон (иштирокчиён) ва манфиатдорони ниҳоии саҳмияҳо (ҳиссаҳо) бо зикри нишонӣ ва миқдори саҳмияҳои (ҳиссаҳои) онҳо;

9) нақшаи корӣ бо назардошти мақсаду намудҳои фаъолият, тавсифи сохтори ташкилӣ ва низоми назорати дохилӣ, дурнамои ҳисоботи тавозунӣ, даромаду хароҷот ва гардишҳои пулӣ барои се соли фаъолияти минбаъда (ба истиснои фонди қарзии хурди исломӣ);

10) маълумот дар бораи ташкили Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ дар сохтори ташкилоти маблағгузори хурди исломӣ бо зикри дорои малакаю дониш будан дар соҳаи ҳуқуқ ва фаъолияти бонкии исломӣ;

11) маълумот дар бораи маҳалли ҷойгиршавӣ;

12) ҳуччати пардохти хирочи баррасии ариза (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

3. Бонки миллии Тоҷикистон бо мақсади баррасии ариза барои пуррагардонии маълумотҳои қисмҳои 1 ва 2 моддаи мазкур метавонад маълумоти иловагӣ талаб намояд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

Моддаи 12. Тартиби додани иҷозатнома ба ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Бонки миллии Тоҷикистон дар давоми се моҳ аз рӯзи қабули ариза дар бораи додани иҷозатнома ба ташкилоти қарзии исломӣ дар хусуси ба талаботи Қонуни мазкур ҷавобгӯ будан ё набудани ҳуччатҳои пешниҳодшуда хулосаи ҳудро медиҳад. Аризаи ташкилоти қарзии анъанавӣ барои кушодани "равзанаи бонкии исломӣ" ва гирифтани иҷозатнома дар муддати як моҳ баррасӣ карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

2. Бо мақсади таҳияи хулоса Бонки миллии Тоҷикистон ҳуччатҳои пешниҳодшударо санҷида, метавонад аз ташкилоти қарзии исломӣ, мақомоти дигари давлатӣ ва мақомоти дахлдори назоратии хориҷӣ маълумоти иловагии заруриро талаб намояд.

3. Дар сурати мусбат будани хулоса Бонки миллии Тоҷикистон дар муддати як моҳ аз санаи пешниҳоди ариза барои гирифтани иҷозатнома ба ташкилоти қарзии исломӣ иҷозатнома медиҳад. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад шартҳои додани иҷозатномаро муайян ва баъдан тағйир диҳад ё бекор намояд. То муайян кардани шартҳои иҷозатнома Бонки миллии

Тоҷикистон метавонад ба таври хаттӣ дар хусуси тасмими худ дар бораи ин гуна иқдом нисбат ба ташкилоти қарзии исломӣ хабар дода, ба ташкилоти қарзии исломӣ барои дар давоми чордаҳ рӯз пешниҳод кардани асосноккунӣ оид ба бекор кардан ё тағйир додани шартҳои иҷозатнома имконият диҳад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

4. Дар ҳолатҳои истисноӣ Бонки миллии Тоҷикистон метавонад мӯҳлати дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишударо то ду моҳи дигар тамдид намояд, ба шарте ки ташкилоти қарзии исломии аризадиҳандаро дар ин хусус бо зикри сабаби чунин таъхир хабардор намояд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

5. Дар сурати манфӣ будани хулоса Бонки миллии Тоҷикистон ба ташкилоти қарзии исломӣ ва ташкилоти қарзии анъанавии аризадиҳанда дар хусуси радкунии додани иҷозатнома бо зикри сабабҳои он ба таври хаттӣ ҷавоб медиҳад. Дар ҳамаи ҳолатҳо аризадиҳанда барои баргардонидани хирочи баррасии ариза ҳуқуқ надорад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

6. Бонки миллии Тоҷикистон вазифадор аст ҳангоми баррасии ариза барои гирифтани иҷозатнома истифодаи номи ташкилоти қарзии исломиро манъ намояд, агар чунин ном то ин вақт дар Феҳристи сабти ташкилотҳои қарзӣ мавҷуд бошад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

7. Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ талаботеро, ки ҳангоми баррасии аризаҳо барои гирифт истифода мебарад, муайян ва нашр менамояд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

8. Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи додани иҷозатнома ба ташкилотҳои қарзии исломӣ бо дарназардошти асосҳои зерин қарор қабул менамояд:

1) қонунӣ, эътиборнок ва дақиқ будани маълумот ва ҳуҷҷатҳое, ки аризадиҳанда пешниҳод кардааст (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

2) қаноатбахш будани вазъи молиявӣ ва фаъолияти сармоядорони аризадиҳанда (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

3) ба талаботи шахсони аз назари касбӣ босалоҳият ҷавобгӯ будани моликон, шахсони дорои ҳиссаи иштироки афзалиятнок ва кормандони роҳбарикунанда;

4) ба шарту талаботи иҷозатномавӣ мутобик будани сохтор ва ҳайати кормандон, захираҳои ҷориву молиявӣ ва ташаккули сармояи ташкилоти қарзии исломии аризадиҳанда барои иҷрои ўҳдадорихои барои иҷозатномадиҳӣ зарур (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

5) мақбул будани амалиёти дар оиннома нишондодашуда;

6) воқеӣ будани нақшаи фаъолият;

7) тасмими ташкилоти қарзии исломӣ дар хусуси фаъолият дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо суроғаи доимӣ;

8) амалӣ шудани дараҷаи мақбули мушоҳида ва назорат аз ҷониби мақомоти назорати хориҷӣ дар асоси маҷмӯӣ.

9. Баъд аз қабули қарор дар бораи додани иҷозатнома ташкилоти қарзии исломии аризадиҳанда дар муддати як моҳ аз таърихи қабули қарори мазкур маблағи боқимондаи сармояи оинномавиро ворид намуда, хироч барои додани иҷозатномаро ба бучети давлатӣ пардохт мекунад. Баъди аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ иҷро шудани шартҳои мазкур Бонки миллии Тоҷикистон дар муддати се рӯзи корӣ ба вай иҷозатнома медиҳад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

10. Қарори Бонки миллии Тоҷикистон оид ба додани иҷозатнома дар нашрияти он интишор мегардад.

11. Ташкилоти қарзии исломӣ минбаъд дар хусуси ҳама гуна тағйирот, ки ба ҳуҷҷатҳои барои гирифтани иҷозатнома пешниҳодшуда дахл доранд, Бонки миллии Тоҷикистонро хабардор мекунад.

Моддаи 13. Филиал ва воҳидҳои дигари сохтории ташкилоти қарзии исломии ватанӣ

1. Ташкилоти қарзии исломии ватанӣ барои оғози фаъолияти филиалҳои худ бояд розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистонро гирад. Бо ин мақсад он ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳо ва маълумоти зеринро пешниҳод менамояд:

- нусхаи қарори мақоми ваколатдори ташкилоти қарзии исломии ватанӣ дар бораи таъсиси филиал;
- нусхаи бо мӯҳр ва имзои роҳбари ташкилоти қарзии исломии ватанӣ тасдиқгардидаи низомномаи филиал бо зикри номгуӣ амалиётҳои бонкии исломии ба филиал иҷозатдодашуда;
- маълумоти муфассал дар бораи кормандони роҳбарикунандаи филиал мутобиқи талаботи Қонуни мазкур.

2. Масъалаи додани розигӣ барои оғози фаъолияти филиали ташкилоти қарзии исломии ватанӣ аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон дар давоми як моҳ баррасӣ карда мешавад.

3. Анҷом додани фаъолияти ташкилоти қарзии исломии ватанӣ ба воситаи филиал дар ҳолатҳои зерин манъ карда мешавад:

- ба талаботи таҳассусӣ ҷавобгӯ набудани номзадҳо ба вазифаи кормандони роҳбарикунандаи филиал;
- мувофиқ набудани биноҳо ва таҷҳизоти филиал ба талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон;
- аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ риоя нагардидани талаботи Қонуни мазкур, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ва дигар меъёрҳои мақбул.

4. Ташкилоти қарзии исломии ватанӣ дар хусуси бастанӣ филиалҳои худ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд Бонки миллии Тоҷикистонро дар муддати 10 рӯз пас аз қабули қарор хабардор намояд.

5. Ташкилоти қарзии исломии ватанӣ ва филиалҳои он метавонанд бо тартиби муқаррарнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон берун аз маҳалли воқеъгардидаи худ воҳидҳои дигари сохторӣ (марказҳои хизматрасонии бонкии исломӣ, нуқтаҳои интиқоли пул ва нуқтаи мубодилаи асъор) таъсис диҳанд.

6. Воҳидҳои сохтории мазкур метавонанд аз номи ташкилотҳои қарзии исломии ватанӣ амалиёти алоҳидаи бонкии исломиро, ки номгуӣ он бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда шудааст, иҷро намоянд.

Моддаи 14. Таъсиси филиали бонки исломии хориҷӣ

1. Бонки исломии хориҷӣ барои оғози фаъолияти филиалҳои худ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистонро гирад.

2. Бонки исломии хориҷӣ аризаи худро барои гирифтани розигӣ дар шакли хаттӣ ба забони давлатӣ, бо замимаи ҳуҷҷатҳои зерин ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*):

1) қарори бонки исломии хориҷӣ оид ба таъсиси филиал дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуҷҷатҳои бақайдгирӣ бо нишон додани маҳалли ҷойгиршавии бонки исломии хориҷӣ ва филиале, ки кушодани он дар назар аст;

2) нусхаи бо мӯҳр ва имзои роҳбари бонки исломии хориҷӣ тасдиқгардидаи низомномаи филиал бо зикри номгӯи амалиётҳои бонкии исломии ба филиал иҷозатдодашуда;

3) маълумотнома бо зикри насаб, ном ва номи падар, миллат, шаҳрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолият ё касб, таҳсилот, маълумоти муфасссал оид ба собиқаи кории ҳар як корманди роҳбарикунанда;

4) нусхаи ҳуҷҷат дар бораи дорои таҳсилоти олии иқтисодӣ будани кормандони роҳбарикунанда;

5) рӯйхати саҳмиядорон ва манфиатдорони ниҳони саҳмияҳои бонки исломии хориҷӣ бо нишон додани маҳалли ҷойгиршавӣ, миқдори саҳмияҳо ва нусхаи ҳуҷҷатҳои бақайдгирии саҳмиядорон;

6) нусхаи ҳисоботи молиявии се соли охири бонки исломии хориҷӣ бо ҳулосаи аудиторӣ;

7) ҳуҷҷати тасдиқкунанда оид ба муфлис набудан, надоштани доғи судӣ ва маҳдудият дар фаъолияти касбии корманди роҳбарикунанда;

8) нақшаи фаъолият, ки мақсадҳои корӣ ва намудҳои фаъолият, тавсифи сохтори ташкилӣ ва низоми назорати дохилӣ, аз ҷумла тадбирҳои дахлдор барои муқовимат ба қонунигардонӣ (расмикунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом, инчунин дурнамои суратҳисобҳои тавозунӣ, суратҳисобҳои даромаду хароҷот ва гардишҳои пулӣ барои 3 соли минбаъдаи фаъолиятро дар бар мегирад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

9) ҳуҷҷати пардохти хирочи баррасии ариза (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

10) розигии хаттии мақоми назорати бонкии хориҷии давлате, ки дар он бонки исломии хориҷӣ таъсис ёфтааст, барои дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис додани филиал, инчунин розигии мақоми дахлдор ҷиҳати анҷомдиҳии назорати бонкии маҷмӯии фаъолияти бонки исломии хориҷӣ;

11) кафолати мақоми олии идоракунии бонки исломии хориҷӣ ҷиҳати ҷудо кардани маблағи зарурӣ барои иҷрои ӯҳдадориҳои филиал, ки аз амалиёти бонкии исломии дар иҷозатнома пешбинишуда бармеояд. Навъи асъор ва ҷойи нигоҳдориҳои маблағи ҷунин кафолат аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад дар ҳолатҳои зарурӣ маълумот ва ҳуҷҷатҳои дар қисми 2 моддаи мазкур пешбинишуда низ талаб намояд.

4. Ариза дар бораи додани розигӣ барои оғози фаъолияти филиали бонки исломии хориҷӣ аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон дар мӯҳлати ду моҳ аз санаи пешниҳоди он баррасӣ карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

Моддаи 15. Таъсис додани "равзанаи бонкии исломӣ" дар ташкилоти қарзии анъанавӣ

1. Ташкилоти қарзии анъанавӣ барои таъсис додани "равзанаи бонкии исломӣ" ва гирифтани иҷозатнома бояд ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳои зеринро ба забони давлатӣ дар шакли хаттӣ ё тавассути низоми электронӣ пешниҳод намояд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

1) ариза (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

2) нусхаи тасдиқшудаи оиннома бо тағйиру иловаҳои воридшуда, ки масъалаҳои анҷом додани фаъолияти бонкии исломиро муайян месозад, бо нишон додани ҳиссаи сармояи оинномавие, ки барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ равона шудааст;

3) ҳуҷҷати тасдиқкунандаи таъсиси "равзанаи бонкии исломӣ", ки барои анҷом додани фаъолияти бонкии исломӣ муқаррар шудааст;

4) маълумот дар бораи таъсиси Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ дар сохтори ташкилоти қарзӣ;

5) маълумот дар бораи шахсоне, ки ба ҳайати Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ ворид шудаанд бо зикри дорои донишу малака дар соҳаи ҳуқуқи исломӣ ва фаъолияти бонкии исломӣ будани онҳо;

6) ҳуҷҷати тасдиқкунандаи пардохти хирочи баррасии ариза ([*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*](#)).

2. Ташкилоти қарзии анъанавӣ баъд аз гирифтани иҷозатномаи Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқи амалӣ намудани фаъолияти бонкии исломиро тавассути "равзанаи бонкии исломӣ" пайдо мекунад.

3. Ташкилоти қарзии анъанавӣ барои оғози фаъолияти ҳар як "равзанаи бонкии исломӣ"-и худ розигии Бонки миллии Тоҷикистонро мегирад. Бо ин мақсад ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳуҷҷатҳо ва маълумоти зеринро пешниҳод намояд:

1) нусхаи қарори мақомоти дахлдори ташкилоти қарзии анъанавӣ оид ба таъсиси "равзанаи бонкии исломӣ";

2) нусхаи бо мӯҳр ва имзои роҳбари ташкилоти қарзии анъанавӣ тасдиқгардидаи низомномаи "равзанаи бонкии исломӣ" бо зикри номгӯи амалиётҳои бонкии исломии иҷозатдодашуда;

3) маълумотнома бо нишон додани насаб, ном ва номи падар шахрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолият ё касб, таҳсилот, маълумоти муфасссал оид ба собиқаи кории ҳар як корманди роҳбарикунандаи "равзанаи бонкии исломӣ";

4) нусхаи ҳуҷҷат дар бораи доштани таҳсилоти олии иқтисодии кормандони роҳбарикунандаи "равзанаи бонкии исломӣ", ҳамчунин нусхаи ҳуҷҷат (сертификат, диплом) дар бораи доштани таҳсилот дар соҳаи фаъолияти бонкии исломӣ;

5) маълумот оид ба маҳалли ҷойгиршавии "равзанаи бонкии исломӣ" дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар он ҷо фаъолияти бонкии исломӣ амалӣ карда мешавад.

4. Бонки миллии Тоҷикистон барои оғози фаъолияти "равзанаи бонкии исломӣ"-и ташкилоти қарзии анъанавӣ дар ҳолатҳои зерин розигӣ намедихад:

- ба талаботи таҳассусӣ ҷавобгӯ набудани номзадҳо ба вазифаи кормандони роҳбарикунандаи "равзанаи бонкии исломӣ";

- мувофиқ набудани бино ва таҷҳизоти "равзанаи бонкии исломӣ" ба талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон;

- аз ҷониби ташкилоти қарзии анъанавӣ риоя нагардидани талаботи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ва меъёрҳои мақбул.

5. Ташкилоти қарзии анъанавӣ дар хусуси бастанӣ "равзанаи бонкии исломӣ" бояд Бонки миллии Тоҷикистонро дар муддати даҳ рӯз аз санаи қабули қарор дар ин бора хабардор намояд.

Моддаи 16. Таъсиси намоёндагии ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ

1. Ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ барои кушодани намояндагӣ дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд розигии Бонки миллии Тоҷикистонро гирад.

2. Ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ барои гирифтани розигӣ бояд бо замимаи ҳуҷҷатҳои зерин ба забони давлатӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон аризаи хаттӣ пешниҳод кунад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*):

- қарори мақомоти дахлдори ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ дар бораи кушодани намояндагӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- тасдиқи хаттии мақомоти назорати бонкии давлате, ки дар он ташкилоти қарзии исломии хориҷии аризадиҳанда барои иҷрои амалиёти бонкии исломӣ иҷозатнома дорад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

3. Ариза дар бораи додани розигӣ барои кушодани намояндагии ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон дар муҳлати як моҳ баррасӣ карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

Моддаи 17. Хусусияти таъсиси филиал, намояндагӣ ва бонки фаръии ташкилоти қарзии исломӣ берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ташкилоти қарзии исломии ватанӣ бе гирифтани розигии пешакии Бонки миллии Тоҷикистон наметавонад берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон филиал, намояндагӣ ё бонки фаръӣ таъсис диҳад.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ барои гирифтани розигии пешакӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон нусхаи қарори мақомоти дахлдори худро дар бораи таъсиси филиал, намояндагӣ, бонки фаръӣ берун аз Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таъини роҳбарони онҳо пешниҳод менамояд.

3. Ташкилотҳои қарзии исломӣ доир ба ҳар гуна тағйирот вобаста ба маҳалли ҷойгиршавӣ ё қатъи фаъолияти филиал, намояндагӣ ё бонки фаръии худ Бонки миллии Тоҷикистонро дар муддати даҳ рӯз аз санаи қабули қарор хабардор менамоянд.

Моддаи 18. Феҳристи ташкилотҳои қарзии исломӣ ва "равзанаҳои бонкии исломӣ"

1. Бонки миллии Тоҷикистон Феҳристи ташкилотҳои қарзии исломӣ ва "равзанаҳои бонкии исломӣ" (минбаъд-Феҳрист)-ро пеш мебарад.

2. Дар Феҳрист маълумоти зерин дарҷ мегардад: ном, маҳалли ҷойгиршавӣ, рақами шаҳодатномаи бақайдгирии давлатии ташкилоти қарзии исломӣ ва ташкилоти қарзии анъанавӣ, санаи додан ва бекоршавии он, рақами иҷозатнома, санаи додан ва бозхонди он.

3. Дар Феҳрист, агар онро Бонки миллии Тоҷикистон зарур шуморад, маълумоти дигари иловагӣ низ дарҷ карда мешавад.

4. Номгӯи ташкилотҳои қарзии исломӣ ва "равзанаҳои бонкии исломӣ", ки ном, маҳалли ҷойгиршавӣ ва намуди иҷозатномаро дар бар мегирад, аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ҳар сол дар моҳи январ дар воситаҳои ахбори омма нашр карда мешавад.

5. Ҳама гуна тағйироте, ки ба номгӯи ташкилотҳои қарзии исломӣ ва "равзанаҳои бонкии исломӣ" дар давоми сол ворид карда мешаванд, аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон мунтазам дар воситаҳои ахбори омма нашр мегарданд.

Моддаи 19. Пардохти хироч

(*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*)

Ташкилотҳои қарзии исломӣ мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи низоми иҷозатдиҳӣ» ба буҷети давлатӣ хироч пардохт менамоянд ([Қонуни ҶТ аз 20.06.2024 № 2073](#)).

Моддаи 20. Барҳамдиҳии ташкилоти қарзии исломӣ

Ташкилоти қарзии исломӣ тибқи муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи барҳамдиҳии ташкилотҳои қарзӣ" барҳам дода мешавад.

Моддаи 21. Бозхонди иҷозатнома

1. Иҷозатномаи мутобиқи Қонуни мазкур додашуда метавонад танҳо бо қарори Бонки миллии Тоҷикистон дар асоси як ё якчанд сабабҳои зерин бозхонд шавад, агар:

1) ташкилоти қарзии исломӣ дар давоми 12 моҳ аз рӯзи эътибор пайдо кардани иҷозатнома ба ҷаъолияти бонкии исломӣ машғул нашуда бошад ё зиёда аз 6 моҳ ҷаъолиятасро қатъ карда бошад;

2) амалиёти аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ иҷрошаванда хавфнок ва ё беасос бошад;

3) ташкилоти қарзии исломӣ талаботи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ё ҳама гуна шарту талаботи иҷозатномаро вайрон кунад, ки ин ба устувории молиявии вай таъсири назаррас расонад;

4) ташкилоти қарзии исломӣ, бонки исломии хориҷӣ ё ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзии исломӣ, ки бонкҳо ва ташкилоти қарзии ғайрибонкии исломӣ ҷамъияти фаръии онҳо мебошанд, дар содир намудани ҷиноят, аз ҷумла қонунигардонӣ (расмикунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом иштирок намуда бошанд ё аз иҷозатнома маҳрум шуда бошанд ([Қонуни ҶТ аз 20.06.2024 № 2073](#));

5) иҷозатномаи ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ ё ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзии исломӣ, ки ташкилоти қарзии исломӣ ҷамъияти фаръии он мебошад дар кишваре, ки таъсис ёфтааст, бозхонд шудааст;

6) дар гузаронидани назорати бонкӣ бо сабаби пурра ё қисман ба кишвари дигар кӯчонида шудани ташкилоти қарзии исломӣ монеаҳо пайдо шаванд;

7) бо сабаби аъзои гурӯҳи ҷамъиятҳо будани ташкилоти қарзии исломӣ ё бо сабаби он ки ташкилоти қарзии исломӣ ҷамъияти фаръии бонки исломии хориҷӣ ё ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзии исломӣ буда, дар кишвари таъсисёфтааш ба таври қобили қабул назорат карда намешавад, ба гузаронидани назорати бонкӣ монеаҳо пайдо мекунад;

8) мақоми хориҷии назоратии ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ ё ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзии исломӣ, ки ташкилотҳои қарзии исломӣ ва ташкилоти қарзии исломии ғайрибонкии ҷамъияти фаръии онҳо мебошанд, барои ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ ё ҷамъияти ҳолдингии ташкилоти қарзии исломӣ мудирӣ муваққатӣ ё барҳамдиҳандаро таъин карда бошад.

2. Бонки миллии Тоҷикистон вазифадор аст дар ҳолатҳои зерин иҷозатномаи ташкилоти қарзии исломиро бозхонд намояд:

- агар муайян гардад, ки иҷозатнома дар асоси ҳуҷҷатҳои қалбакӣ ё маълумоти бардурӯғ гирифта шуда бошад;

- дар дигар ҳолатҳое, ки Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "[Дар бораи барҳамдиҳии ташкилотҳои қарзӣ](#)" пешбинӣ намудааст.

3. Қарори Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи бозхонди иҷозатнома мутобиқи моддаи мазкур дар шакли хаттӣ бароварда шуда, асосҳоро дар бар мегирад, ки аз рӯи онҳо қарор қабул шудааст.

4. Қарор аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон фавран дар рӯзи қабули он ба ташкилоти қарзии исломӣ дода мешавад. Қарор дар рӯзи ба ташкилоти қарзии исломӣ супурдани он эътибор пайдо мекунад, агар дар қарор мӯҳлати дигари эътибор пайдо кардан муқаррар нагардида бошад, ки он аз 30 рӯз зиёд буда наметавонад.

5. Талаби иҷрои ин қарор нисбат ба ташкилоти қарзии исломии хориҷӣ аз ҷониби филиал ё намоёндагии он, ки қарор ба вай ирсол шудааст, иҷро карда мешавад.

6. Бозхонди иҷозатнома ба ғайр аз асосҳое, ки дар Қонуни мазкур зикр гардидаанд, манъ аст.

7. Қарор дар бораи бозхонди иҷозатнома аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон дар давоми як ҳафта аз рӯзи қабули он дар воситаҳои ахбори омма нашр карда мешавад.

БОБИ 3. САРМОЯ

Моддаи 22. Сармояи ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Сармояи оинномавии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо пули миллии ташкил карда мешавад.

2. Ҳадди ақали сармояи оинномавӣ барои ташкилоти қарзии исломии навтаъсис аз ҷониби Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон бо пули миллии муқаррар мегардад.

3. Қарори Раёсати Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи тағйир додани ҳадди ақали сармояи оинномавии ташкилоти қарзии исломӣ пас аз 90 рӯзи интишори расмӣ он мавриди амал қарор дода мешавад.

4. Барои ташкилотҳои қарзии исломии навтаъсис - бонкҳо ё ташкилотҳои қарзии ғайрибонкии исломӣ талаботи ҳадди ақали сармояи оинномавӣ, ки дар рӯзи ба Бонки миллии Тоҷикистон ворид шудани ариза дар бораи гирифтани иҷозатнома амал менамояд, татбиқ мегардад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

5. Сармояи ташкилоти қарзии ғайрибонкии исломӣ ва ташкилоти маблағгузории хурди исломӣ, ки барои гирифтани мақоми бонки исломӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон муроҷиат намудаанд, бояд аз андозаи ҳадди ақали сармояи оинномавӣ, ки барои бонки исломии навтаъсис дар рӯзи ба Бонки миллии Тоҷикистон ворид шудани ариза дар бораи гирифтани иҷозатнома амал менамояд, кам набошад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

6. Тартиби ҳисоби сармояи танзимшаванда ва қисмҳои таркибии онро Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ мутобиқи стандартҳои эътирофшудаи байналмилалӣ нозирати хизматрасониҳои молиявии исломӣ муқаррар менамояд.

7. Ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилоти қарзии исломии давлатӣ) наметавонад сармояи худро аз ҳисоби воситаҳои бучети давлатӣ, фондҳои ғайридавлатии бучетӣ, грантҳои ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон додашуда, воситаҳои ҷалбшуда ва қарзӣ ташкил ва пурра намояд.

8. Ташкилоти қарзии исломӣ наметавонад даромади софи худро ҳамчун суди (дивиденди) саҳмия байни саҳмиядорони (иштирокчиён) худ тақсим намояд:

- агар ин гуна амал боиси риоя нашудани меъёри кифоятии сармоя гардад;

- то пӯшонидани ҳамаи хароҷоти марбут ба таъсисёбии худ.

Моддаи 23. Меъёри дороиҳои софи дохилӣ барои филиалҳои бонкҳои исломии хориҷӣ

Бонки миллии Тоҷикистон барои филиалҳои бонкҳои исломии хориҷии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолияткунанда меъёри барзиёдии дороиҳо нисбат ба ӯҳдадориҳои ӯшонро дар назди резидентҳо муқаррар менамояд.

БОБИ 4. ИДОРАКУНИИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗИИ ИСЛОМӢ

Моддаи 24. Мақомоти идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ

1. Тартиби таъсис ва фаъолияти мақомоти идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷамъиятҳои саҳомӣ", Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд" ва дигар санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти муқаррароти Қонуни мазкур муайян карда мешавад.

2. Идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ аз ҷониби мақомоти зерин амалӣ мегардад:

- мақоми олии идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ - Маҷлиси умумии саҳмиядорон (иштирокчиён), мақоми олии идоракунии фонди қарзии хурди исломӣ - Шӯрои парасторон;

- мақоми идоракунии - Шӯрои нозирон, ки аз ҷониби маҷлиси умумии саҳмиядорон (иштирокчиён) таъсис дода мешавад;

- Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ, ки аз ҷониби Шӯрои нозирон (Шӯрои парасторон) мутобиқи оиннома таъсис дода мешавад;

- мақоми иҷроия аз ҷониби Шӯрои нозирон таъсис дода мешавад.

3. Мақомоти идоракунии ташкилоти қарзии исломии давлатӣ ва ваколатҳои онҳоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо назардошти Қонуни мазкур муайян менамояд.

4. Шӯрои нозирон дар машварат бо Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ самтҳои асосии фаъолияти ташкилоти қарзии исломиро муайян намуда, барои назорати татбиқи он масъул мебошад ва идоракунии онро назорат менамояд. Шӯрои нозирони ташкилоти қарзӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

1) муайян намудани ҳадафҳои ташкилоти қарзии исломӣ ва дурнамои он;

2) муқаррар намудани стандартҳои идоракунии хавфҳо ва ҳадди ақали меъёрҳои мақбули дохилӣ;

3) муайян намудани хавфҳои асосие, ки ташкилоти қарзии исломӣ дучори онҳо мегардад ва муқаррар кардани ҳадди ҷои ин хавфҳо;

4) назорати тадбирҳои, ки мақомоти иҷроияи ташкилоти қарзии исломӣ барои ошкор, андозагирӣ, мониторинг ва назорати хавфҳо меандешанд;

5) ниғаҳдории низоми мувофиқи босамари назорати дохилӣ, инчунин мониторинги самарабахши низоми назорати дохилии аз тарафи мақомоти иҷроияи ташкилоти қарзии исломӣ амалишаванда;

6) муқаррар намудани сиёсати дохилӣ ва сармоягузорӣ, низоми назорати дохилӣ ва меъёрҳои ахлоқ;

7) маъқул донистани ба вазифа таъин ва аз вазифа озод кардани аъзои Раёсат ва кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои

маблағгузории хурд) бо пешниҳоди раис ё раиси Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ, ба истиснои роҳбар ва сармуҳосиби филиали ташкилоти қарзии исломӣ;

8) тасдиқи сохтори ташкилӣ ва таъини роҳбари сохтори аудити дохилии (сараудитори) ташкилоти қарзии исломӣ;

9) муайян кардани шартҳо ва андозаи музди меҳнати раис, муовинони ӯ ва сараудитори ташкилоти қарзии исломӣ;

10) таъини аъзо, муайян кардани шартҳо ва андозаи музди меҳнати аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ;

11) таъсис ва барҳамдиҳии филиалҳо ва намояндагӣҳои ташкилоти қарзии исломӣ;

12) баррасии натиҷаҳои аудит ва санҷиши дохилию берунӣ.

5. Ҳайати Шӯрои нозирон наметавонад камтар аз панҷ нафар бошад. Аъзои Шӯрои нозирон ба мӯҳлати 4 сол дар Маҷлиси умумии саҳмиядорон интиҳоб мегарданд. Аъзои Шӯрои нозирон метавонанд дар давраҳои минбаъда аз нав интиҳоб шаванд.

6. Аъзои Шӯрои нозирон метавонанд аз ҳисоби саҳмиядорон (иштирокчиён), аз ҷумла муассисон ва мутахассисон - коршиносони даъватшуда, ки дорои таҳсилоти олӣ буда, шахсони аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва бозғатимод мебошанд, интиҳоб гарданд. Шӯрои нозирон аз байни аъзои худ раиси Шӯроро интиҳоб менамояд.

7. Аъзои Шӯрои нозирон наметавонанд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*):

- кормандони ягон ташкилоти қарзии молиявии ватании дигар бошанд;

- аъзои оилаи узви Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии молиявии ватанӣ бошанд;

- аъзои Шӯрои нозирон ё дорандаи ҳиссаи иштироки афзалиятнок дар дигар ташкилоти қарзии молиявии ватанӣ бошанд;

- корманд, аз ҷумла корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ, ҷамъияти вобаста ва фаръии он бошанд, ба истиснои корманди ҷамъияти алоқаманди ташкилоти қарзии исломӣ;

- хизматчиӣ давлатӣ бошанд, ба истиснои узви Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломие, ки давлат дар он саҳмдор аст;

- синнашон аз сӣ кам бошад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

8. На камтар аз чор як ҳиссаи аъзои Шӯрои нозирон бояд дар низоми бонкӣ (ватанӣ ва ё хориҷӣ) собиқаи кории зиёда аз сесола дошта бошад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

9. Аъзои Шӯрои нозирон, ки дар ягон вазифа кор мекунанд ё соҳиби молу мулк мебошанд ва байни ўҳдадорихо ё манфиатҳои онҳо мустақиман ё ғайримустақим бархӯрд ба миён меояд, дар ин бора онҳо дар маҷлиси Шӯрои нозирон изҳори ақида мекунанд. Дар ин ҳолат онҳо аз овоздиҳӣ ё иштирок дар қабули қарори Шӯрои нозирон то вучуд доштани бархӯрди манфиатҳо худдорӣ менамоянд.

10. Аъзои Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ, ба истиснои ташкилоти қарзии исломии давлатӣ, пас аз мувофиқа бо Бонки миллии Тоҷикистон аз ҷониби Маҷлиси умумии саҳмиядорони (иштирокчиёни) ташкилоти қарзии исломӣ интиҳоб карда мешаванд. Тартиби мувофиқа намудани аъзои Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

Моддаи 25. Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ

1. Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ оид ба танзими фаъолияти ташкилотҳои қарзие, ки мувофиқи принципҳои маблағгузории исломӣ амал мекунанд, дар назди Бонки миллии Тоҷикистон таъсис дода мешавад.

2. Раиси Бонки миллии Тоҷикистон аъзои Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломиро аз қатори шахсоне, ки дорои таҳассуси дахлдор, дониш оид ба маблағгузории исломӣ ва таҷрибаи амалӣ дар баҳши бонкӣ, қонунгузорӣ ва дигар соҳаҳои ба онҳо алоқаманд мебошанд, таъин менамояд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ тартиби фаъолияти Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломиро муқаррар менамояд.

Моддаи 26. Ваколати Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ

Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

1) иштирок дар таҳияи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон вобаста ба принципҳои маблағгузории исломӣ;

2) додани маслиҳат ба Бонки миллии Тоҷикистон оид ба масъалаҳои гуногуни бонкии исломӣ, фаъолияти аҳдҳои ташкилотҳои қарзии исломӣ;

3) таҳлил ва тасдиқи хизматрасониҳои бонкии исломии мутобик ба принципҳои маблағгузории исломӣ, ки ташкилотҳои қарзии исломӣ ба муштариёни худ пешниҳод менамоянд;

4) додани маслиҳат ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ оид ба масъалаҳои маблағгузории исломӣ;

5) дигар ваколатҳое, ки Бонки миллии Тоҷикистон метавонад муайян намояд.

Моддаи 27. Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ

1. Аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ бояд аз шахсоне иборат бошанд, ки метавонанд ҳамчун коршиноси фаъолияти бонкии исломӣ ба ташкилотҳои қарзии исломӣ чихати ба ҳуқуқи бонкии исломӣ мутобикат кардани фаъолияти онҳо машварат диҳанд.

2. Ваколатҳои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ, тартиби таъсис ва талабот ба аъзои он бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

3. Аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ ўҳдадоранд:

1) ҳангоми баррасии масъалаҳои дар назди онҳо гузошташуда беғараз ва воқеъбин бошанд;

2) доир ба масъалаҳои баррасишаванда ҳулосаю тавсияҳои саҳеҳ, асоснок ва далелнок диҳанд;

3) дастури муқарраршударо риоя карда, доир ба масъалаҳои дар назди онҳо гузошташуда ҳулоса ва тавсияҳои саривақтӣ диҳанд;

4) низоми сирри бонкӣ ва тиҷоратиро нисбат ба маълумоте, ки ҳангоми иҷрои вазифа ба онҳо дастрас шудааст, риоя намоянд;

5) ҳангоми мавҷудияти ақидаҳои гуногун одобро риоя карда, қарорҳои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ ва Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломиро вайрон накунанд;

б) расмӣёт ва стандартҳоеро, ки Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ маъқул дониста, Бонки миллии Тоҷикистон тасдиқ кардааст, риоя намоянд.

Моддаи 28. Мақоми иҷроияи ташкилоти қарзии исломӣ

1. Роҳбарии бевоситаи фаъолияти ҷорӣи ташкилоти қарзии исломӣ аз тарафи мақоми иҷроияи он - Раёсат (мақоми дастаҷамъии иҷроия) ё раиси ташкилоти қарзии исломӣ (мақоми инфиродии иҷроия) ва ё Раёсат ва раиси ташкилоти қарзии исломӣ амалӣ мегардад. Агар Раёсат ва раиси ташкилоти қарзии исломӣ дар як вақт ҳамчун мақомоти иҷроия таъсис дода шаванд, он гоҳ раиси ташкилоти қарзии исломӣ вазифаи раиси Раёсати онро иҷро менамояд.

2. Мақоми иҷроияи ташкилоти қарзии исломӣ барои иҷрои қарорҳои Шӯрои нозирон ва идоракунии амалиёти ҳаррӯзаи ташкилоти қарзии исломӣ масъул мебошад. Ҳайати Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ набояд аз се нафар кам бошад.

3. Раис ва аъзои Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ наметавонанд ҳамчун узви Шӯрои нозирон ва Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ интихоб шаванд.

4. Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- татбиқи самтҳои асосии фаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ;
- таъмини риояи меъёрҳои идоракунии корпоративӣ ва талаботи идоракунии хавфҳои ташкилоти қарзии исломӣ;
- таъмини сатҳи зарурии низоми идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ, ки масъулият, ваколат ва муносибатҳои ҳамдигарии дохилӣ, шахсони мансабдор ва кормандони дигари ташкилоти қарзии исломиро муқаррар менамояд;
- ташкили низоми назорати дохилии ташкилоти қарзии исломӣ, мониторинги мутобиқат ва самаранокии он.

5. Раиси ташкилоти қарзии исломӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- 1) аз номи ташкилоти қарзии исломӣ бе ваколатнома баромад карда, онро дар муносибат бо мақомоти давлатӣ ва ғайридавлатӣ намояндагӣ мекунад ва шартномаҳо менамояд;
- 2) кормандони ташкилоти қарзии исломиро ба кор қабул ва аз кор озод менамояд;
- 3) дар маҷлисҳои Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ раисӣ менамояд;
- 4) ба қарорҳо ва протоколҳои маҷлисҳои Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ имзо мегузорад;
- 5) вазифаҳоро дар байни муовинон тақсим менамояд;
- 6) фармону амрҳо медиҳад, ки иҷрои онҳо барои кормандони ташкилоти қарзии исломӣ ҳатмӣ мебошад;
- 7) шартҳо ва андозаи музди меҳнати кормандони ташкилоти қарзии исломиро, ба истиснои раис, муовинони раис ва сараудитори ташкилоти қарзии исломӣ, муайян менамояд;
- 8) барои фаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ пурра масъул мебошад;
- 9) масъалаҳои дигари фаъолияти ташкилоти қарзии исломиро, ки ба салоҳияти Раёсат, Шӯрои нозирон, Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ ва Маҷлиси умумии саҳмиядорони (иштирокчиёни) ташкилоти қарзии исломӣ тааллуқ надоранд, баррасӣ менамояд.

6. Ҳангоми аз ҷониби як шахс таъсис додани ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузории исломии хурд) ҳамин шахс наметавонад раис ё раиси Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ бошад.

Моддаи 29. Тартиби ба вазифа таъин ва аз вазифа озод кардани кормандони роҳбарикунанда

1. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузории исломии хурд) бо розигии Бонки миллии Тоҷикистон баъди дар он аз санҷиши таҳассусӣ гузаштанашон ба вазифа таъин карда мешаванд. Тартиби гузаронидани санҷиши таҳассусии номзадҳо ба вазифаи кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузории исломии хурд) бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

2. Аъзои Раёсати ташкилоти қарзии исломиро (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузории исломии хурд) Шӯрои нозирон интихоб намуда, раиси ташкилоти қарзии исломӣ ва раиси Раёсати онро ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд.

3. Муовини раиси ташкилоти қарзии исломӣ ва сармуҳосибро раиси ташкилоти қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои маблағгузории исломии хурд) бо ҷонибдорӣ Шӯрои нозирон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд.

4. Роҳбар ва сармуҳосиби филиали ташкилоти қарзии исломӣ ва "равзанаи бонкии исломӣ" аз ҷониби раис ё раиси Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд.

5. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ ва "равзанаи бонкии исломӣ" бояд ба талаботи зерин ҷавобгӯ бошанд:

1) дорои таҳсилоти олии иқтисодӣ, ҳамчунин дорои таҳсилот дар соҳаи фаъолияти бонкии исломӣ ва собиқаи кории на камтар аз панҷсола аз рӯи ихтисос дар низоми бонкӣ (ватанӣ ва ё хориҷӣ), ки на камтар аз се соли онро собиқа дар вазифаҳои роҳбар ё муовини роҳбари воҳидҳои сохтории иқтисодӣ ташкил диҳад - барои аъзои раёсат, раис, муовинони ӯ ва сармуҳосиб (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

2) дорои таҳсилоти олии иқтисодӣ, ҳамчунин дорои таҳсилот дар соҳаи фаъолияти бонкии исломӣ ва собиқаи кории на камтар аз сесола аз рӯи ихтисос дар сохторҳои иқтисодии низоми бонкӣ (ватанӣ ва ё хориҷӣ) ё таҳсилоти дигари олӣ ва собиқаи кории на камтар аз даҳсола дар низоми бонкӣ (ватанӣ ва ё хориҷӣ) - барои роҳбар ва сармуҳосиби филиал, инчунин роҳбар ва сармуҳосиби "равзанаи бонкии исломӣ" (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

3) шахси аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод бошанд;

4) оид ба Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ дониши кофӣ дошта бошанд;

5) корманди ташкилоти қарзии анъанавӣ ва ташкилоти қарзии исломии дигар набошанд;

6) дар ҳамин ташкилоти қарзии исломӣ пурра ва дар як вазифа кор кунанд;

7) дар Ҷумҳурии Тоҷикистон зиндагӣ намоянд.

6. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст, ки Бонки миллии Тоҷикистонро дар бораи аз вазифа озод кардани кормандони роҳбарикунанда на дертар аз се рӯз аз санаи қабули қарори дахлдор хабардор намояд.

7. Корманди роҳбарикунанда, ки бинобар татбиқи чораҳои фаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ нисбат ба ташкилоти қарзии исломӣ аз вазифа озод шудааст, ҳуқуқи ишғоли минбаъдаи вазифаи корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломиро надорад.

8. Роҳбар, муовини роҳбари мақоми иҷроия ё сармуҳосиби ташкилоти қарзии исломӣ, ки дар давраи ҷаъолияти онҳо иҷозатномаи ташкилоти қарзии исломӣ бинобар татбиқи чораҳои фаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ нисбат ба он бозхонд шудааст, наметавонанд минбаъд вазифаҳои корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломиро ишғол намоянд.

Моддаи 30. Кумитаи аудит ва сараудитори дохилии ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ Кумитаи аудит таъсис медиҳад.

2. Аъзои Кумита ва раиси он аз ҷониби Шӯрои нозирон ба мӯҳлати 4 сол интиҳоб карда мешаванд.

3. Раиси Шӯрои нозирон, Раиси ташкилоти қарзии исломӣ ё аъзои Раёсати ташкилоти қарзии исломӣ аъзои Кумитаи аудит буда наметавонанд.

4. Кумитаи аудит дар назди Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ амал карда, дорои ваколатҳои зерин мебошад:

1) баррасӣ ва тавсияи қабули нақшаи солонаи аудит, қоидаҳои ҳисобдорӣро назорати онҳо ва идоракунии хавфҳо дар ташкилоти қарзии исломӣ;

2) додани тавсия барои таъини аудитори берунии ташкилоти қарзии исломӣ;

3) баррасии ҳисоботи аудитори берунӣ оид ба ҳисоботи молиявии ташкилоти қарзии исломӣ ва ба Шӯрои нозирон додани маълумот оид ба камбудҳои ошкоршуда то даме, ки аз ҷониби он ҳисоботи молиявӣ маъқул доништа шавад;

4) талаб кардани ҳисобот аз сараудитори дохилии ташкилоти қарзии исломӣ;

5) мониторинги мутобиқати ҷаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ ба талаботи қонунҳоро санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва пешниҳоди маълумот ба Шӯрои нозирон;

6) баррасии ҳисоботи ташкилоти қарзии исломӣ, ки ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод мешавад;

7) гузориш оид ба масъалаҳое, ки аз ҷониби Шӯрои нозирон ё Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ дар назди Кумитаи аудит гузошта шудаанд;

8) баррасии амалиёт ва аҳдҳои ташкилоти қарзии исломӣ дар заминаи нақшаҳое, ки Кумитаи аудит қабул кардааст, дар асоси дархости:

- Шӯрои нозирон;

- Кумитаи хизматрасонии маблағгузориҳои исломӣ;

- саҳмиядорони (иштирокчиёни) ташкилоти қарзии исломӣ, ки беш аз 10 фоизи саҳмияҳои овоздиҳандаро соҳибанд ё тибқи муқаррароти оинномаи ташкилоти қарзии исломӣ;

9) пешниҳоди ҳисобот дар Маҷлиси умумии саҳмиядорон (иштирокчиён) оид ба ҷаъолияти худ ҳар сол на камтар аз як маротиба.

5. Қарорҳои Кумитаи аудит бо аксарияти овозҳои аъзои иштирокдошта қабул карда мешаванд. Ҳангоми баробар будани шумораи овозҳо, овози раиси Кумитаи аудит ҳалкунанда мебошад.

6. Дар ташкилоти қарзии исломӣ сохтори аудити дохилӣ амал менамояд, ки ба он сараудитори дохилӣ роҳбарӣ менамояд.

7. Сараудитори дохилии ташкилоти қарзии исломи бояд ба талаботи қисми 5 моддаи 29 Қонуни мазкур ҷавобгӯӣ бошад.

8. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад мутахассиси соҳаи бонкии исломиро интихоб намуда, ба ӯ барои дар ташкилоти қарзии исломӣ гузаронидани аудит ё санҷиши риояи принципҳои маблағгузории исломӣ супориш диҳад. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст барои фаъолияти мутахассиси таъиннамудаи Бонки миллии Тоҷикистон шароити мусоид фароҳам орад.

9. Шахси таъиншуда дорои ваколатҳои аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муқарраргардида буда, ба Бонки миллии Тоҷикистон оид ба натиҷаҳои аудит ё санҷиши мутобиқи қисми 8 моддаи мазкур гузаронидашуда ҳисобот пешниҳод менамояд.

10. Ҳаққи хизмат ва хароҷоти шахси таъиншуда вобаста ба аудит ё санҷиш оид ба риояи принципҳои маблағгузории исломӣ мутобиқи моддаи мазкур аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ пардохт карда мешавад.

11. Мутобиқи қисми 8 Моддаи мазкур шахси таъиншуда барои риоя накардани ўҳдадорӣ махфияти байни чунин шахс ва ташкилоти қарзии исломӣ дар робита ба масъалаҳое, ки дар бораи онҳо аз рӯи натиҷаҳои аудит ё санҷиши риояи принципҳои маблағгузории исломӣ мутобиқи моддаи мазкур аз ҷониби он шахс ба Бонки миллии Тоҷикистон ҳисобот дода мешавад, ҷавобгар намебошад.

Моддаи 31. Ифшо кардани манфиатҳои шахсӣ

1. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ ва аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ ҳангоми ба вазифа интихоб ё таъин шудан ва минбаъд ҳар сол бояд ба таври хаттӣ ба Шӯрои нозирон оид манфиатҳои шахсии молиявии бевосита ё бавоситаи худ, аъзои оила ва шахсони дигаре, ки бо онҳо хоҷагии умумӣ доранд, маълумот диҳанд.

2. Ҳангоми аз ҷониби Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ ё мақоми дигари ваколатдори он баррасӣ гардидани масъалаи манфиатҳои шахсии молиявии кормандони роҳбарикунанда ва аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ, онҳо ҳуқуқ доранд дар баррасии масъалаи мазкур иштирок намојанд.

Моддаи 32. Тартиби хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок

1. Хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок дар ташкилоти қарзии исломӣ бо розигии Бонки миллии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. Шахсе, ки бевосита ё бавосита, тавассути дигар шахсон ё якҷоя бо онҳо амал карда, мехоҳад ҳиссаи иштироки афзалиятнокро дар ташкилоти қарзии исломӣ харидорӣ намояд, ба Бонки миллии Тоҷикистон дархости хаттӣ пешниҳод мекунад.

3. Дархост дар бораи хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок инҳоро дар бар мегирад:

1) насаб, ном ва номи падар, шахрвандӣ, ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолияти корӣ ё касбии шахси талабгори молиқшавӣ ба ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳонии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок;

2) маълумотнома барои молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳонии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок бо зикри насаб, ном ва номи падар, шахрвандӣ,

ҷойи истиқомати доимӣ, фаъолият ё касби молики ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ҳиссаи иштироки афзалиятнок, ки вазъи молиявии онҳоро тасдиқ мекунад;

3) агар шахси талабгори моликшавӣ ба ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок шахси ҳуқуқӣ бошад, нусхаи ҳисоботи тавозунӣ ва ҳисоботи ғоида ва зиёни солонаи соли охир, ки аз аудит гузаштааст;

4) номгӯй ва маҳалли ҷойгиршавии намуди фаъолият, ки дар он шахси талабгори моликшавӣ ба ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок соҳиби ҳисса мебошад, бо нишон додани андозаи ҳисса;

5) шартҳои хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок;

6) манбаи қонунии маблағҳои пулие, ки барои харидорӣ истифода мешаванд;

7) нақша ё пешниҳод оид ба тағйироти кулӣ дар фаъолият, сохтори корпоративӣ ё идоракунии ташкилоти қарзии исломӣ;

8) ҳулосаи пешакии хаттии ташкилоти қарзии исломӣ;

9) дигар маълумоте, ки Бонки миллии Тоҷикистон метавонад талаб намояд.

4. Бонки миллии Тоҷикистон оқибатҳои таъсири ивазшавии моликро ба устувории ташкилоти қарзии исломӣ ва ба талаботи муқарраршуда мувофиқ будани талабгори моликшавӣ ба ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнокро муайян намуда, дар давоми 60 рӯз аз рӯзи гирифтани дархост ба дархосткунандагон ба таври хаттӣ дар бораи розигӣ бо дархост ё раддия ҷавоб медиҳад. Ҳангоми радқунӣ асоси он бояд нишон дода шавад.

5. Агар Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи қарори худ дар мӯҳлати зикршуда хабар надиҳад, пас ин маънои додани розигӣ барои хариду фурӯши ҳиссаи иштироки афзалиятнокро дорад. Бонки миллии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад ҳангоми баъдан ошкор кардани ғайриқаноатбахш будани вазъи молиявӣ ва обрӯю эътибори моликон бекор кардани ин аҳдро талаб намояд.

6. Бонки миллии Тоҷикистон дархостро маъқул намешуморад, агар:

1) вазъи молиявӣ, манбаи маблағҳо, бозғимодии ҳар як шахси харидори бевосита ё бавоситаи ҳиссаи иштироки афзалиятнок, аз ҷумла манфиатдори ниҳоии ин гуна ҳиссаи иштироки афзалиятнок аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон ғайриқаноатбахш доништа шавад;

2) муайян карда шавад, ки чунин харидорӣ:

- рақобатро ба таври назаррас маҳдуд менамояд;

- устувории молиявии ташкилоти қарзии исломиро зери хатар мегузорад;

- манфиатҳои амонатгузoronу пасандоздорон ва қарзدهони ташкилоти қарзии исломиро зери хатар мегузорад.

7. Шахсе, ки бевосита ё бавосита, тавассути дигар шахсон ё якҷоя бо онҳо амал карда, мехоҳад ҳиссаи иштироки афзалиятнокро дар ташкилоти қарзии исломӣ то 20 фоиз, 33 фоиз, 50 фоиз ё 75 фоизи сармоя ё мутаносибан ба ҳамин ҳиссаи саҳмияҳои овоздиҳандаи ташкилоти қарзии исломӣ ё аз он зиёд намояд, бояд на камтар аз 30 рӯз пештар Бонки миллии Тоҷикистонро ба таври хаттӣ огоҳ намояд.

8. Ташкилоти қарзии исломие, ки аз пешниҳоди хариди ҳиссаи иштироки афзалиятнок ё пешниҳоди зиёд кардани ҳиссаи мавҷудаи он хабардор мешавад, дар ин хусус фавран ба Бонки миллии Тоҷикистон огоҳиномаи хаттӣ равон менамояд.

9. Ташкилоти қарзии исломӣ дар ҳолати хабардор шудан дар бораи он, ки моликони вай, аз ҷумла моликони ҳиссаи иштироки афзалиятнок минбаъд шахсони аз нигоҳи касбӣ босалоҳият ва боэътимод нестанд, дар ин хусус фавран Бонки миллии Тоҷикистонро дар шакли хаттӣ огоҳ менамояд.

Моддаи 33. Азнавташкилдихии ташкилоти қарзии исломӣ

1. Азнавташкилдихии ташкилотҳои қарзии исломӣ бо розигии пешакии Бонки миллии Тоҷикистон сурат мегирад.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ қабл аз азнавташкилдихӣ дар мӯҳлати на камтар аз 30 рӯз пеш дар ин бора ба Бонки миллии Тоҷикистон дархости пешакӣ фиристода, маълумоти заруриро манзур менамояд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон ба захираҳои молиявӣ, идоракунӣ ва дурнамои фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломии амалкунанда ва навтаъсис баҳо дода, то ба шарту талаботи иҷозатномадихӣ ҷавобгӯ гардидани ташкилотҳои қарзии исломии навтаъсис ба дархости онҳо розигӣ намедихад. Бонки миллии Тоҷикистон ба амали дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда дар ҳолати риоя нашудани талаботи қонунгузории зиддиинҳисорӣ розигӣ намедихад.

БОБИ 5. ТАНЗИМИ ФАЪОЛИЯТИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗИИ ИСЛОМӢ

Моддаи 34. Қоидаҳои умумии фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ

1. Ташкилотҳои қарзии исломӣ фаъолияти худро мутобиқи талаботи Қонуни мазкур, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва иҷозатномаҳои Бонки миллии Тоҷикистон устуворона ва оқилона амалӣ менамоянд.

2. Ташкилотҳои қарзии исломӣ қорҳои зеринро иҷро менамоянд:

- 1) кифоятии сармоя ва пардохтпазириро нигоҳ мекунанд;
- 2) ҳангоми пастшавии арзиши дороиҳо фонди ҷуброни талафоти имконпазирро тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон ташкил менамоянд;
- 3) ҳисобдории мувофиқ ва дигар баҳисобгириро ба роҳ мемонанд;
- 4) барои иҷрои саривақтии ўҳдадориҳо ва ҷуброни зиён захираи кофӣ ташкил мекунанд;
- 5) назорати мукамал ва самаранокро аз рӯи хавфҳо таъмин менамоянд;
- 6) барои ҷуброн дар ҳолатҳои зерин чораҳои зарурӣ меандешанд:
 - беқурбшавии дороиҳо;
 - пардохти ўҳдадориҳо;
 - ҷуброни талафот;
 - муқаррароти ҷуброни талафоти маблағгузории исломӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон;
- 7) бо мақсади кам кардани хавфҳо тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон низоми худии идоракунии хавфҳо ва назорати дохилиро ташкил менамоянд;

8) назорати кофиву самараноки хавфхоро таъмин менамоянд;

9) дороиҳоро вобаста ба хавфи талафот гурӯҳбандӣ менамоянд.

3. Ташкилотҳои қарзии исломӣ набояд сохторҳои гуруҳиеро, ки ба амалӣ кардани назорати босамар монеъ мегарданд, ташкил намоянд. Бонки миллии Тоҷикистон қоидаҳоро барои ҷамъиятҳои вобастаи ташкилотҳои қарзии исломӣ, аз ҷумла вобаста ба талабот ба аҳдҳои байни ташкилоти қарзии исломӣ ва ҷамъиятҳои вобастаи он, ки ҳангоми омода кардани ҳисоботи молиявии маҷмӯӣ ба ҳисоб гирифта намешаванд, муқаррар менамояд.

4. Бонки миллии Тоҷикистон талаботеро, ки мутобиқи меъёрҳои боби мазкур барои ташкилотҳои қарзии исломии ватанӣ муқаррар шудаанд, ба филиалҳои бонкҳои исломии хориҷӣ низ татбиқ менамояд.

5. Дар сурати ба раиси ташкилоти қарзии исломӣ маълум гардидани ҳолатҳои зерин, ӯ бояд дар ин хусус ҷавоб дар шакли хаттӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон хабар диҳад:

- меъёри кифоятии сармояи ташкилоти қарзии исломӣ аз андозаи муқаррарнамудаи Бонки миллии Тоҷикистон кам гардидааст;

- ташкилоти қарзии исломӣ аз иҷрои ӯҳдадорихояш набаромада, меҳодад пардохти онҳоро боздорад.

Моддаи 35. Меъёрҳои мақбул

1. Бонки миллии Тоҷикистон барои ташкилотҳои қарзии исломӣ меъёрҳои мақбули зеринро муқаррар менамояд:

1) ҳадди ақали сармояи оинномавӣ барои ташкилотҳои қарзии исломии навтаъсис;

2) андозаи ниҳии қисми ғайрипулии сармояи оинномавӣ;

3) андозаи ниҳии хавф барои як қарзгир ё гурӯҳи қарзгирони ба ҳам алоқаманд;

4) меъёри кифоятии сармоя;

5) меъёри пардохтпазирии қарзӣ;

6) меъёри хавфҳои асбобӣ, даромаднокӣ ва хавфҳои дигар;

7) меъёри истифодаи маблағҳои худии ташкилотҳои қарзии исломӣ барои харидани саҳмияҳои (ҳиссаҳои) шахсони ҳуқуқии дигар;

8) андозаи ниҳии қарзи исломӣ, воситаҳои маблағгузории исломӣ, кафолатҳо ва замонатҳое, ки ташкилотҳои қарзии исломӣ ба саҳмиядорони (иштирокчиёни) худ додаанд.

2. Бонки миллии Тоҷикистон тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ, амалияи пешқадам ва стандартҳои байналмилалӣ, ки Шӯрои машваратии хизматрасонии бонкии исломӣ тавсия намудааст, меъёрҳои мақбул ва тартиби ҳисоби онҳоро барои ташкилотҳои қарзии исломӣ муқаррар намуда, ҳангоми амалӣ намудани назорат онҳоро истифода менамояд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон талаботи мутобиқи меъёрҳои боби мазкур муайяншударо, ки нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломӣ ва бонкҳои фаръии онҳо дар заминаи назорати маҷмӯӣ татбиқ мегарданд, муқаррар менамояд.

4. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад меъёрҳои мақбули дигареро, ки дар таҷрибаи байналмилалӣ танзими фаъолияти бонкии исломӣ истифода мешаванд, муқаррар намояд.

5. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад нисбат ба меъёри изофапулӣ, мӯҳлати пардохт ва дигар шартҳои қарздиҳии исломӣ, ки дар механизми маблағгузории исломӣ истифода

мешаванд, инчунин чалби маблағҳо (аз ҷумла, амонату пасандоз ва саҳмияҳо) ё ўҳдадорихои ғайритавозунӣ низ талабот муқаррар намояд.

6. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад меъёрҳои тафриқашудаи меъёрҳои мақбули идоракунии хавфҳо ва тартиби ҳисобкунии онҳоро аз рӯи намудҳои ташкилотҳои қарзии исломӣ муқаррар намояд.

7. Қарори Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи тағйир додани меъёрҳо ва тартиби ҳисобкунии онҳо пас аз се моҳ баъди қабули он эътибор пайдо менамояд.

8. Ташкилоти қарзии исломӣ сиёсати дохилии худро бо риояи ҳадди ақал ва ниҳоии хавфҳо, қоидаҳои идоракунии хавфҳо, сиёсати сармоягузорӣ ва қарздиҳӣ, инчунин дигар меъёрҳои мақбули танзими сармоя, дороиҳо, суратҳисобҳои ғайритавозунӣ ва захираҳо пеш мебарад.

9. Ташкилоти қарзии исломӣ сиёсати дохилии идоракунии меъёрҳои мақбулро дар самтҳои зерин таҳия ва амалӣ менамояд:

1) дороиҳои пардохтпазир нисбат ба дороиҳои умумӣ ё ўҳдадорихо ё тағйирёбии онҳо (аз ҷумла, кафолатҳо ва гавари гирифташуда), ба шарте ки ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқи дар Бонки миллии Тоҷикистон нигоҳдории қисме аз дороиҳои пардохтпазирӣ худро дошта бошад;

2) маблағи ниҳоии тамоми қарзҳо ва сармоягузориҳо ё қисме аз онҳо;

3) тасниф ва баҳогузори, ташкикили захира ва фонди талафоти имконпазирӣ дороиҳо дар заминаи ҷунин тасниф ва баҳодиҳӣ, инчунин муқаррар кардани мӯҳлате, ки дар доираи он даромад аз воситаҳои маблағгузориҳои исломии ғайрифавол наметавонад ҳамчун даромад ҳисобида шавад, ба истиснои даромад бо пули нақд;

4) шартҳои қабули амонат, пасандози исломӣ ва додани қарзи исломӣ ё маблағгузориҳои исломӣ;

5) мамнӯъиятҳо, маҳдудиятҳо ё шартҳои дигари вобаста ба:

- навъи қарзҳои исломӣ, сармоягузорӣ ва ўҳдадорихо, мутобикати дороиҳо ва ўҳдадорихо аз рӯи мӯҳлат ва дигар шартҳои онҳо;

- мавқеи кушода:

- бо асъори хориҷӣ, металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо;

- саҳмияҳо ва дигар коғазҳои қиматноки интиқолшаванда;

- қарордодҳои форвардӣ, созишномаи своп, фьючерс, опсион ва дигар ҳосилаҳои ба асъор, саҳмияҳо, вомбаргҳо, металлҳо ва сангҳои қиматбаҳо ё қурбу меъёрҳои маблағгузорӣ дахлдор, ки хавфи онҳо суғурта нашуда, аз меъёрҳои муқарраршуда зиёд мебошад.

Моддаи 36. Хавфи қарзҳои калон

1. Ташкилоти қарзии исломӣ дар ҳолатҳои зерин ба шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ қарзи исломӣ наметавонад, агар:

- маблағи умумии бақияи қарзҳои асосии ташкилоти қарзии исломӣ ба ин шахс аз 20 фоизи сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзии исломӣ зиёд бошад;

- маблағи умумии бақияи қарзҳои асосии калони ташкилоти қарзии исломӣ аз андозаи секаратаи маблағи сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзии исломӣ зиёд бошад.

2. Муқаррароти қисми 1 моддаи мазкур дар ҳолатҳои зерин татбиқ намегардад, агар:

- аҳдҳо бо Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё таҳти кафолати он баста шуда бошанд;
- аҳдҳо байни ташкилотҳои қарзии исломӣ, ки мӯҳлати пардохташон як сол ё камтар аз он аст.

3. Бо мақсади татбиқи моддаи мазкур шахси зикршуда шахсест, ки ба шахси дигар бевосита ё бавосита вобаста аст, ки:

- устувории молиявии яке аз онҳо метавонад ба устувории молиявии шахс ё шахсони дигар таъсир расонад;

- омилҳои вучуд доранд, ки метавонанд ба устувории молиявии якчанд нафар ё ҳамаи онҳо таъсир расонанд;

- устувории молиявии шахси дигар (вобаста ба муносибатҳои онҳо) воқеан барои баргардонидани қарзи исломӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ метавонад таъсир расонад.

Моддаи 37. Қарзи исломӣ ба шахсони вобаста

1. Ташкилоти қарзии исломӣ дар ҳолатҳои зерин ба шахсони вобаста қарзи исломӣ намедихад, агар:

1) қарзи исломӣ ва шартҳои он аз ҷониби Шӯрои нозирон ё нисбат ба филиали бонки исломии хориҷӣ - аз ҷониби роҳбари филиал маъқул дониста нашавад;

2) ҳиссаи даромади ташкилоти қарзии исломӣ аз меъёри даромади ҷории бозор барои чунин қарзи исломӣ паст бошад;

3) қарзи исломии ба корманди роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ додашуда (аз ҷумла, қарзе, ки аз ҷониби як ё якчанд бонкҳои фаръии ташкилоти қарзии исломӣ дода шудааст) аз 30 фоизи даромади солонаи ин шахс зиёд бошад;

4) мӯҳлати қарзи исломӣ, барасмиятдорории он ва сифати гарави қарзи исломӣ аз қарзи исломии мавҷуда моҳиятан фарқ кунад;

5) маблағи умумии ҳамаи қарзҳои исломии ба шахси вобаста додашуда аз 10 фоизи сармояи танзимшавандаи ташкилоти қарзии исломӣ зиёд бошад.

2. Шӯрои нозирон нисбат ба филиали бонки исломии хориҷӣ ё роҳбари филиал метавонад додани қарзи исломӣ ва шартҳои онро дар ҳолати қонун будан ба шартҳои зерин тасдиқ кунад:

1) қарзи исломӣ ба стандартҳои пардохтпазирӣ, ки аз дигар муштариёни дархосткунанда талаб карда мешаванд, ҷавобгӯӣ аст;

2) шартҳои қарзи исломӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ нисбат ба шартҳои он қарзҳое, ки ба дигарон дода мешаванд, мувофиқтаранд;

3) пешниҳоди қарзи исломӣ ҳаматарафа ба манфиати ташкилоти қарзии исломӣ мебошад;

4) дар ҳолате, ки қарзи исломӣ бо гирифтани на камтар аз се ду ҳиссаи овозҳои тамоми аъзои Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломии дар маҷлиси Шӯро иштирокдошта тасдиқ шуда, дар протоколи маҷлис зикр гардад.

3. Ташкилоти қарзии исломӣ дар бораи қарзи исломии ба шахсони вобаста додашуда бо мақсади мониторинги он ғайри ба Кумитаи аудити худ ҳисобот медиҳад. Ҳисобот маълумоти зеринро дар бар мегирад:

- насаб, ном ва номи падари шахси вобаста;

- маблағи қарзи исломии ба шахси вобаста додашуда.

4. Агар ташкилоти қарзии исломӣ қарзи исломиро ба шахси вобаста бо риоя накардани шартҳои қисми 1 моддаи мазкур диҳад, он гоҳ чунин қарзи исломӣ бояд фавран бекор карда шавад ва маблағҳои дар доираи он пардохтшуда ба ташкилоти қарзии исломӣ баргардонида шаванд. Аъзои Шӯрои нозирон ё роҳбари филиали бонки хориҷии исломӣ вобаста ба вазъи ҳолати мавҷуда барои пардохти қарзи асосӣ, дигар хароҷот ва оид ба қарзе, ки бо огоҳӣ ва розигии онҳо бо риоя накардани талаботи қисми 1 моддаи мазкур дода шудааст, масъулияти шахсӣ ва муштарак ба зимма доранд.

Моддаи 38. Хавфи асъори хориҷӣ

Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ меъёрҳои ҳадди ниҳиии мавқеи кушодаи асъорӣ ва тартиби ҳисоби онҳоро барои ташкилоти қарзии исломие, ки ҳуқуқи гузаронидани амалиёти бонкии исломӣ бо асъори хориҷиро дорад, муқаррар менамояд.

Моддаи 39. Маҳдудияти сармоягузорӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ бе розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистон наметавонад сармоягузорию бо роҳи хариди саҳмияҳо, вомбаргҳои ба саҳмия алоқаманд ва қоғазҳои қиматноки дигар ба андозаи зиёда аз 10 фоизи сармояи танзимшавандааш анҷом диҳад. Дар ҳолатҳое, ки чунин сармоягузорӣ зиёда аз 10 фоизи сармояи танзимшавандаро ташкил медиҳад, ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст ҳангоми зарар надидан дар муддати кӯтоҳ (на дертар аз як моҳ) ва дар ҳар сурат дар мӯҳлати на дертар аз ду соли баъди харидани чунин қоғазҳои қиматнок онҳоро фурӯшад.

2. Мӯҳлати мазкур бо дархости ташкилоти қарзии исломӣ аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон метавонад боз то як соли дигар тамдид карда шавад.

3. Ташкилоти қарзии исломӣ бе гирифтани розигии пешакии хаттии Бонки миллии Тоҷикистон, ба истиснои саҳмияҳое, ки ташкилоти қарзии исломӣ дар натиҷаи анҷом додани амалиёти бонкии исломӣ соҳиби онҳо шудааст, ба саҳмияҳои дигар ташкилоти қарзӣ ё ташкилоти қарзии исломӣ молик шуда наметавонад. Дар ин ҳолат, агар Бонки миллии Тоҷикистон ба ташкилоти қарзии исломӣ барои нигоҳдории саҳмияҳои мазкур розигӣ надихад, ташкилоти қарзии исломӣ саҳмияҳоро ҳангоми зарар надидан дар муддати кӯтоҳ (на дертар аз як моҳ) ва дар ҳар сурат дар мӯҳлати на дертар аз ду соли баъди ба даст оварданашон мефурӯшад.

4. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқ надорад соҳиби молу мулк гардад, ба истиснои молу мулки манқул ва ё ғайриманқуле, ки:

- барои таъмини фаъолияти худ ва ниёзҳои иҷтимоии кормандон, аз ҷумла барои таъмини манзил зарур аст;

- барои пеш бурдани фаъолияти бонкии исломӣ зарур буда, ба шартҳои аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муайянгардида вобаста аст.

5. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст молу мулкero, ки дар рафти гузаронидани амалиёти бонкии исломӣ ба моликияташ гузаштааст, ҳангоми зарар надидан дар муддати кӯтоҳ (на зиёда аз се моҳ) ва дар мӯҳлати на дертар аз ду соли баъди ба даст оварданааш фурӯшад.

6. Ташкилоти қарзии исломӣ қисми зиёдагии молу мулкашро ба ичора дода наметавонад, ба шарте ки ин амал ба фаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ ҳалал нарасонад.

7. Ба ташкилоти қарзии исломӣ харидани саҳмияҳои ҷамъияти хориҷӣ (ғайрирезидент) бе розигии хаттии Бонки миллии Тоҷикистон манъ аст, ба ғайр аз ҳолатҳое, ки ташкилоти қарзии исломӣ онҳоро дар натиҷаи анҷом додани амалиёти бонкии исломӣ соҳиб шуда бошад.

Моддаи 40. Речаи кории ташкилоти қарзии исломӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ бояд ба муштариён дар давоми соатҳои кории аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон тасдиқгардида хизмат расонад.

2. Дар ҳолатҳои зарурӣ, бо мақсади таъмини суботи низоми бонкӣ ва ҳифзи манфиатҳои муштариён, Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ба ташкилоти қарзии исломӣ дар хусуси боздоштани қор ва қатъи амалиёт супориш диҳад. Дар ин ҳолат, ташкилоти қарзии исломӣ танҳо бо иҷозати Бонки миллии Тоҷикистон аз нав ба қор шурӯъ карда метавонад.

Моддаи 41. Аҳд ва амалиёти шубҳанок

1. Ташкилоти қарзии исломӣ бо мақсади ба таври ихтиёрӣ ё ғайриихтиёрӣ ба ғаёлияти ҷиноятӣ ҷалб нагардиданаш бояд ҳамеша чораҳо андешад. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст, дар бораи иҷрои ҳама гуна аҳд ва амалиёти шубҳаноки муштариёни худ (кӯшиши анҷом додани аҳд ва амалиёти шубҳанок) ғавран ба мақоми ваколатдори муқовимат ба қонунигардонӣ (расмиқунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом бо тартиби муқарраршуда хабар диҳад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

2. Аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ ифшо намудани маълумоти дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда вайронкунии талаботи сирри бонкӣ ҳисоб нашуда, он барои ин амал ҷавобгар намебошад.

Моддаи 42. Маҳдудияти амалиёт бо саҳмияҳо

1. Ташкилоти қарзии исломӣ наметавонад таҳти ғарави саҳмияҳои худ ягон ҳел қарз, пешпардохт, қафолатнома ё қоғази қиматнок диҳад ё дигар ўҳдадорихоро ба зимма гирад.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад саҳмияҳои худро мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон харидорӣ намояд.

Моддаи 43. Суратҳисобҳои ғайрифавол

1. Суратҳисобҳои бонкие, ки соҳибаш дар давоми 10 соли охир ба он таваҷҷўҳ зоҳир накардааст, ба истиснои суратҳисобҳои пасандози шахсони воқеӣ, суратҳисоби ғайрифавол доништа шуда, маблағи он бо риояи қоидаҳои дар моддаи мазкур пешбинишуда нигоҳ дошта мешавад.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ дар рўзи аввали кории соли ояндаи тақвимӣ ба нишони охири маълумбудаи соҳиби суратҳисоби ғайрифавол тавассути почта огоҳинома ирсол намуда, ҳамзамон дар на қамтар аз ду рўзномаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ў эълон нашр мекунад. Агар соҳиби суратҳисоби ғайрифавол дар давоми як моҳи баъди ирсали огоҳинома ва наشري эълон аз худ дарак надиҳад, ташкилоти қарзии исломӣ суратҳисоби ғайрифаволро баста, маблағи онро барои нигоҳдории минбаъда ба суратҳисоби махсуси дар Бонки миллии Тоҷикистон қушодашуда интиқол медиҳад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон маблағҳои суратҳисоби махсусро ба қоғазҳои қиматноки давлатӣ ва дар ҳолати набудани онҳо ба дигар қоғазҳои қиматнок сармоягузорӣ менамояд. Дар давоми 20 соли дигар ҳар шахс, бо далели тасдиққунандаи соҳибият ба ин маблағҳо, метавонад барои гирифтани онҳо ба Бонки миллии Тоҷикистон муроҷиат намояд. Баъди ба охир расидани давраи мазкур Бонки миллии Тоҷикистон маблағи дархостнашудаи ҷунин суратҳисобро ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ба амонат нигоҳ доштан дар Ҳазинадории марказӣ мегузаронад.

Моддаи 44. Нигоҳдории ҳуҷчат ва сабтҳо

1. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳуҷчатҳои зеринро аз рӯи ҳар як аҳд ба мӯҳлати на камтар аз панҷ сол нигоҳ медорад:

- маълумоти шахсӣ оид ба муштарӣ;
- дархост ва ҳамаи ҳуҷчатҳои шартномавии вобаста ба аҳдҳо (аз ҷумла, созишномаҳои қарзӣ ва кафолатҳои таъминшуда) ва қарорҳои ташкилоти қарзии исломӣ дар бораи тасдиқи аҳдҳо;
- сабти аҳдҳо бо шарикон (аз ҷумла кредитор, дебитор ва кафилон) ва ҳуҷчатҳои дигари гувоҳидиҳанда, ки барои маъқул донистани ин аҳдҳо асос шудаанд;
- кушодани суратҳисоби бонкии онҳо;
- дигар ҳуҷжатҳое, ки Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ муқаррар кардааст.

2. Сабтҳо дар шакли хаттӣ анҷом дода мешаванд. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад сабт, китоби ҳисобдорӣ, ҳисобот, ҳуҷчат, муросилот (мактубҳо), интиқоли телеграфӣ, огоҳинома ва дигар ҳуҷжатҳои ба фаъолияти молиявии худ дахлдоштаро дар шакли мухтасар (микрофилм, маҳзани электронии маълумот ва дигар иттилоот) ба мӯҳлати муқарраркардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷои нусхаи асл тавре нигоҳ дорад, ки низоми мувофиқ ва қоидаҳои пурра барқарорсозии маълумот дар ҳамон ҷой вучуд дошта бошад. Ин гуна нусхаҳои мухтасар баробари нусхаи асл эътибор доранд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад оид ба низоми нигоҳдории ҳуҷчатҳо санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ қабул намояд.

Моддаи 45. Низоми пардохт

1. Ташкилоти қарзии исломӣ метавонад бо мувофиқаи Бонки миллии Тоҷикистон низоми муштраки клирингро барои интиқоли маблағ, дигар воситаҳои пардохт ва ҳисоббаробаркуниҳо таъсис диҳад.

2. Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ қоидаву усулҳои идоракунии низоми мазкур, аз ҷумла, намудҳои ҳисоббаробаркуниро муқаррар менамояд.

3. Ташкилотҳои қарзии исломӣ дар сурати набудани низоми муштраки клиринг ҳисоббаробаркунии байнибонкиро бо мувофиқаи тарафҳо ё мутобиқи таҷрибаи байналмилалӣ анҷом медиҳанд.

БОБИ 6. ҲИСОБДОРӢ ВА ҲИСОБОТИ МОЛИЯВӢ

Моддаи 46. Соли молиявӣ

Соли молиявии ташкилотҳои қарзии исломӣ 1 январ оғоз ёфта, 31 декабри ҳамаи сол ба охир мерасад. Барои филиали бонки хориҷии исломӣ соли молиявӣ метавонад дигар бошад.

Моддаи 47. Пешниҳоди ҳисобот

1. Бо мақсади танзим ва назорати фаъолияти ташкилотҳои қарзии исломӣ Бонки миллии Тоҷикистон бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии худ қоидаҳои ҳисобдорӣ, феҳрист, шаклҳо, тартиби таҳия ва мӯҳлати пешниҳоди ҳисоботи молиявиро муқаррар менамояд.

2. Ташкилотҳои қарзии исломӣ (ба истиснои ташкилотҳои қарзии исломии хурд ва фондҳои қарзии исломии хурд) ўҳдадоранд ба Бонки миллии Тоҷикистон дар баробари ҳисоботи молиявӣ инчунин маълумоти зеринро пешниҳод намоянд:

- оид ба дороиҳо ва ўҳдадориҳо;
- оид ба риояи меъёрҳои мақбул;
- оид ба суратҳисобҳо ва нишондиҳандаҳои молиявӣ;
- ҳисоботи оморӣ дар шакли алоҳида ва дар шакли маҷмӯӣ;
- дигар иттилооти зарурӣ, ки онро Бонки миллии Тоҷикистон талаб менамояд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ҳангоми зарурат аз ҳар як бонки фаръӣ ё ҷамъияти вобастаи ташкилоти қарзии исломӣ барои амалӣ намудани назорати маҷмӯӣ ҳисобот талаб намояд.

Моддаи 48. Асосҳои ҳисобдорӣ ва таҳияи ҳисоботи молиявӣ

1. Ташкилоти қарзии исломӣ бояд қоидаҳои низоми ҳисобдорӣ, аз ҷумла баҳисобгирии ҳаррӯзаи хароҷоту даромадро риоя намояд.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳисоботи молиявии худро, ки аз тавозун, ҳисобот дар бораи ғайриҷараёниҳо, ҳисобот дар бораи гардиши маблағҳои пулӣ ва ҳисобот дар бораи тағйирот дар сармоя иборат мебошад, мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ ҳисоботи молиявӣ ва талаботи дигари аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муайяншуда омода менамояд.

3. Ҳисоботи молиявӣ вазъи воқеии молиявии ташкилоти қарзии исломӣ ва филиалҳои онро инъикос намуда, маълумот дар бораи низоми идоракунӣ дохилии ташкилоти қарзии исломӣ, аз ҷумла ҳисоботи Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломиро низ дар бар мегирад.

Моддаи 49. Ҳисоботи молиявии солона

1. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳисоботи молиявии солона ва дар сурати доштани як ё якчанд ташкилоти қарзии фаръӣ исломӣ - ҳисоботи молиявии маҷмӯии солонро омода менамояд.

2. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад дигар ҷамъиятҳои вобастаи ташкилоти қарзии исломӣ, аз ҷумла ҷамъияти назораткунандаи он ва ҷамъияти дигари аз тарафи ҷамъияти назораткунандаи ташкилоти қарзии исломӣ назоратшавандаро муайян кунад, ки ташкилоти қарзӣ бояд оид ба онҳо ҳисоботи молиявии маҷмӯии солона пешниҳод намояд.

3. Филиалҳои бонки хориҷӣ исломӣ маълумот оид ба суратҳисобҳо ва ҳисоботи молиявии худро доир ба амалиёти солона омода намуда, бевосита ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

4. Нусхаи ҳисоботи молиявии солона, аз ҷумла ҳисоботи маҷмӯии солонро ташкилоти қарзии исломӣ, ки аз аудит гузаштааст, на дертар аз чор моҳи баъди анҷоми соли молиявӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

5. Бонки исломии хориҷӣ, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон як ё якчанд филиал дорад, нусхаи ҳисоботи молиявии маҷмӯии солонро худро, ки аз аудит гузаштааст, дар муҳлати на дертар аз шаш моҳи баъди анҷоми соли молиявии он ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

Моддаи 50. Нашри ҳисоботи молиявии солона

1. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳисоботи молиявии солонаи худ, аз ҷумла ҳисоботи молиявии маҷмӯи солонаро, ки аз аудит гузаштааст, дар мӯҳлати на дертар аз як моҳ баъди гирифтани хулосаи аудиторӣ дар на камтар аз ду рӯзномаи ҷумҳуриявӣ нашр менамояд.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ дар дастгоҳи марказӣ ва филиалҳои худ нусхаи ҳисоботи молиявии солонаи худро, ки аз аудит гузаштааст ва рӯйхати аъзои Шӯрои нозирони худро дар ҷойи ба муштариён намоён барои шиносӣ мбгузорад.

БОБИ 7. АУДИТ

Моддаи 51. Аудит

1. Бонки миллии Тоҷикистон рӯйхати ташкилотҳои аудиториро, ки дорои иҷозатномаи дахлдор, таҳассус ва таҷрибаи кофӣи аудити ташкилоти қарзии исломӣ буда, метавонанд аудити ташкилоти қарзии исломиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронанд, таҳия ва нашр менамояд.

2. Ташкилоти қарзии исломӣ аз рӯйхате, ки мутобиқи қисми 1 моддаи мазкур нашр гардидааст, ташкилоти аудиториро интиҳоб ва таъин менамояд.

3. Муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи низоми иҷозатдиҳӣ" нисбат ба ташкилотҳои аудиторӣ хориҷие, ки ба рӯйхати Бонки миллии Тоҷикистон ворид гаштаанд, татбиқ намегардад (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*).

4. Муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти аудиторӣ" нисбат ба ташкилотҳои аудиторие, ки аудити ташкилоти қарзии исломиро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронанд, бо назардошти Қонуни мазкур татбиқ карда мешавад.

5. Ташкилоти аудиторӣ ё корманди он бояд молик, корманди роҳбарикунанда, аъзои Кумитаи хизматрасонии маблағгузории исломӣ, корманд ё намоёндаи ташкилоти қарзии исломӣ набошад. Шахсе, ки дар ташкилоти қарзии исломӣ манфиат надорад, ба истиснои ҳолатҳои доштани амонат ва пасандози исломӣ дар ташкилоти қарзии исломӣ, метавонад аудиторӣ он интиҳоб ва таъин гардад.

6. Агар ташкилоти аудиторӣ ҳангоми гузаронидани аудит соҳиби чунин манфиат дар ташкилоти қарзии исломӣ гардад, пас хизматрасонии аудиторӣ ӯ қатъ карда шуда, ташкилоти қарзии исломӣ ташкилоти аудиторӣ дигарро интиҳоб ва таъин менамояд.

7. Ташкилоти аудиторӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ хизматрасониҳоеро, ки бо вазифаҳои назорати дохилии ташкилоти қарзии исломӣ алоқаманданд, пешниҳод намекунад, ба истиснои хизматрасониҳои таълимие, ки дорои хусусияти доимӣ нестанд.

8. Ташкилоти қарзии исломӣ наметавонад пайдарпай як ташкилоти аудиториро ба мӯҳлати зиёда аз се сол аудитор таъин намояд.

9. Мутобиқи стандартҳои байналмилалӣ аудит ташкилоти аудиторӣ аудити ташкилоти қарзии исломиро дар асоси назорати маҷмӯӣ анҷом медиҳад ва:

1) изҳор мекунад, ки ташкилоти аудиторӣ ё ягон корманди он дар ташкилоти қарзии исломӣ ягон манфиат надорад ва талаботи қисми 5 моддаи мазкурро риоя менамояд;

2) дар риоя ва нигоҳдории қоидаҳои ташкили низоми дурусти ҳисобдорӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ кумак мерасонад;

3) дар пешбурди низому қоидаҳои дурусти назорати молиявӣ ва идоракунии хавфҳо ба ташкилоти қарзии исломӣ кумак мерасонад;

4) бо дархости Кумитаи аудити ташкилоти қарзии исломӣ дар маҷлисиҳои он иштирок менамояд;

5) дар давоми се моҳи баъд аз анҷоми соли молиявӣ дар бораи муқаммалӣ, ҳолиё ва дурустии ҳисоботи молиявӣ ҳулосаи аудиторӣ ва назари аудиторӣ омода намуда, дар бораи вазъи молиявии ташкилоти қарзии исломӣ мутобиқи талаботи Қонуни мазкур ба Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ маълумоти муфассал пешниҳод менамояд;

6) ба Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ ва Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи низоми таснифи қарзҳо ва таъминнокии доронҳои (аз ҷумла қарзҳои) шубҳанок тибқи талаботи Бонки миллии Тоҷикистон бо нишон додани камбудӣҳо ҳулосаи ташкилоти аудиторию пешниҳод менамояд;

7) ба узви Шӯрои нозирон ва ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи амали корманди роҳбарикунанда, корманд ё намоёнҳои ташкилоти қарзии исломӣ, ки аз нигоҳи аудитор риоя накардани талаботи Қонуни мазкур ё дигар санади меъёрии ҳукукии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, хабар медиҳад;

8) ба узви Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ ва ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи норасоӣ ё камбудии дар идоракунии ё амалиёти ташкилоти қарзии исломӣ ошкоршуда хабар медиҳад.

10. Ҳангоми таҳияи ҳулосаи аудиторӣ масоили зерин бояд ба назар гирифта шаванд:

- муфассал будани баёнот ва иттилооте, ки аз корманди роҳбарикунанда, корманд ё намоёнҳои ташкилоти қарзии исломӣ ҳангоми аудит талаб шудааст;

- ҷавобгӯӣ будани ташкилоти қарзии исломӣ ба талаботи низоми назорати дохилӣ ва низоми ҳисобдорӣ;

- усулро, ки ташкилоти қарзии исломӣ барои пешбурди китобҳои ҳисобдорӣ, ҳуҷҷатҳо, ҳисобот ва фарогирии амалиёти зарурӣ оид ба мониторинг ва аудити дохилию берун истифода мебарад;

- қобилияти қардонӣ ва ба талабот мувофиқ будани роҳбарияти ташкилоти қарзии исломӣ;

- камбудӣҳои ҷойдошта, эродҳо ва тавсияҳо барои бартараф кардани онҳо, инчунин иҷрои тавсияҳо ва бартараф намудани эродҳои соли гузашта;

- дақиқ будани ҳуҷҷатҳои ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳодшуда ва мувофиқати онҳо ба мазмуни сабтҳо, китобҳои ҳисобдорӣ, низоми ҳисобдорӣ ва санадҳои меъёрии ҳукукии марбут ба ҳамин ҳуҷҷатҳо.

11. Ташкилоти қарзии исломӣ дар мӯҳлати на дертар аз 30 рӯз баъди дастрасии ҳулосаи аудиторӣ ва тавсияномаи ташкилоти аудиторӣ нусхаи онҳоро ба Бонки миллии Тоҷикистон ирсол менамояд. Ташкилоти қарзии исломӣ ӯҳдадор аст, ки бо назардошти ҳулосаи аудиторӣ ҳисоботи молиявии ислоҳшударо ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод намояд.

12. Пешниҳод намудани ҳулосаи носоҳеҳи аудиторӣ ва ё муносибати ғаразнокӣ ташкилоти аудиторӣ ба ташкилоти қарзии исломӣ сабаби хориҷ кардани ташкилоти аудиторӣ аз рӯйхати Бонки миллии Тоҷикистон мегардад.

Моддаи 52. ӯҳдадорӣҳои иловагӣ

1. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад ба зиммаи ташкилоти аудиторию, ки аудити ташкилоти қарзии исломиро мегузаронад, ӯҳдадорӣҳои зеринро вогузор намояд:

- пешниҳоди маълумоти иловагӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон дар бораи аудит, ки онро Бонки миллии Тоҷикистон зарур мешуморад;

- пешниҳоди ҳисобот, амалӣ кардани бозрасӣ ё иҷро намудани қоидаҳои аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон муқарраршуда;

- ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳоди ҳисобот дар бораи ҳисобдорӣ ва назорати дохилӣ;

- таъмини иштироки намоёндагон дар баррасии хулосаи аудиторӣ ташкилоти қарзии исломӣ бо даъвати Бонки миллии Тоҷикистон;

- додани хулоса оид ба ҷавобгӯ будани чораҳои муқовимат ба қонунигардонӣ (расмикунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузори терроризм ва маблағгузори паҳнкунии силоҳи қатли ом, ки ташкилоти қарзии исломӣ мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон андешидааст ([Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073](#)).

2. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад аз ташкилоти қарзии исломӣ пешниҳод намудани ҳисобот оид ба риояи стандартҳои фаъолияти бонкии исломиро аз ҷониби Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломӣ талаб намояд. Он ҳамчунин метавонад аз Кумитаи хизматрасонии маблағгузори исломии ташкилоти қарзии исломӣ маълумоти иловагии алоқаманд ба ҳисоботи иҷро намудани стандартҳои фаъолияти бонкии исломиро талаб намояд.

3. Харочоти иҷроӣ ӯҳдадорӣҳои иловагӣ ба зиммаи ташкилоти қарзии исломӣ вогузор карда мешавад.

Моддаи 53. Масунияти ширкати аудиторӣ

1. Ташкилоти аудиторӣ риояи талаботи махфияти касбӣ ва сирри бонкиро дар ташкилоти қарзии исломӣ арзёбӣ менамояд.

2. Ташкилоти аудиторӣ барои мутобиқи талаботи Қонуни мазкур пешниҳод намудани маълумоти дорой сирри бонкӣ ба Бонки миллии Тоҷикистон ҷавобгар намебошад.

3. Ба Бонки миллии Тоҷикистон пешниҳод намудани маълумоти дар бандҳои 7) ва 8) қисми 9 [моддаи 51](#) Қонуни мазкур пешбинигардида аз ҷониби ташкилоти аудиторӣ риоя накардани ӯҳдадорӣи сирри маълумот дониста намешавад.

БОБИ 8. МАХФИЯТ

Моддаи 54. Сирри бонкӣ

1. Маълумот дар бораи фаъолият ва ҳолати молиявии муштарӣ, ки ба ташкилоти қарзии исломӣ ҳангоми хизматрасонӣ ва муносибат бо муштарӣ ё бо шахси сеюм маълум шудааст ва ошкор кардани он мумкин аст ба муштарӣ зиёни моддӣ ва маънавӣ расонад, сирри бонкӣ мебошад.

2. Маълумоти зерин сирри бонкӣ маҳсуб мешавад:

- дар бораи мавҷудияти суратҳисоби бонкӣ, соҳибони онҳо, дар бораи маблағҳои пулии дар онҳо мавҷуда ва амалиёти бо ин суратҳисобҳо иҷрошавандаи муштариён;

- дар бораи интиқоли маблағҳои пулӣ аз тарафи шахсони воқеӣ ба қушодани суратҳисоб ва дар бораи фиристандагони (гирандагони) онҳо;

- дар бораи маблағҳои пулӣ ва ашёи қиматбаҳои муштарӣ, ки дар ташкилоти қарзии исломӣ нигоҳ дошта мешаванд.

3. Маълумоте, ки ба сирри бонкӣ мансуб мебошад, аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ танҳо ба шахсони зерин дода мешавад:

- 1) ба соҳиби суратҳисоби бонкӣ ва соҳиби ашёи қиматбаҳо ё намояндаи онҳо;
 - 2) ба фиристандагон ва гирандагони интиқолҳои пулӣ;
 - 3) ба Бонки миллии Тоҷикистон бо талаби он;
 - 4) ба Палатаи ҳисоби Ҷумурии Тоҷикистон вобаста ба аудити муштарии ташкилоти қарзии исломӣ дар асоси мактуби Раиси Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - 5) ба судҳо дар асоси қарори (таъиноти) суд (судя);
 - 6) ба иҷроии мақомоти иҷро дар асоси қарори иҷроии суд вобаста ба ҳуҷҷати иҷро ([Қонуни ҚТ аз 20.06.2019 № 1627](#));
 - 7) ба бюрои таърихи қарз мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - 8) ба мақомоти таҳқиқу тафтишоти пешакӣ ва прокуратура аз рӯи парвандаҳои ҷиноятӣ нисбат ба муштарӣ ташкилоти қарзии исломӣ - дар асоси қарори (таъиноти) суд (судя) мутобиқи Кодекси муҳофизатии ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - 9) ба мақомоти андоз аз рӯи масъалаи пардохти андози шахсони ҳуқуқӣ дар асоси мактуби роҳбари мақомоти андоз бо пешниҳоди нусхаи фармони мақомоти андоз оид ба санҷиши онҳо.
4. Муқаррароти мазкур дар ҳолати бо сабабҳои гуногун қатъ гардидани муносибатҳо байни муштарӣ ва ташкилоти қарзии исломӣ низ эътибори ҳудро гум намекунад.
5. Маълумот дар бораи сирри бонкӣ дар сурати вафоти муштарӣ дода мешавад:
- ба шахсоне, ки аз тарафи муштарӣ дар васиятнома зикр шудаанд;
 - ба судҳо, идораи нотариалӣ ва консулгарӣҳои хориҷӣ аз рӯи парвандаҳои меросии муштарии ҷавид.
6. Ифшои сирри бонкӣ бе риояи шартҳои дар қисми 3 моддаи мазкур муқарраршуда манъ аст, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур.
7. Ташкилотҳои қарзии исломӣ бо мақсади таъмини амнияти молу мулк ва сирри бонкӣ ҳуқуқ доранд ҳадамоти махсус таъсис диҳанд ва бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи силоҳ" силоҳ ва воситаҳои зарурии техникаро дастрас намуда, истифода баранд.
8. Маблағҳои дар суратҳисоби бонкӣ ё маблағҳо ва дороиҳои дигари дар ташкилотҳои қарзии исломӣ нигоҳдошташаванда дар асоси қарори (таъиноти) суд (судя), қарори иҷроии мақомоти иҷро вобаста ба ҳуҷҷати иҷро ҳаёс карда мешаванд ([Қонуни ҚТ аз 20.06.2019 № 1627](#)).
9. Ҳангоми ҳаёс намудани маблағҳои пулии дар суратҳисобҳои бонкӣ буда, ташкилоти қарзии исломӣ ҷавран амалиёти додани онро дар доираи маблағе, ки ҳаёс карда шудааст, қатъ менамояд.
10. Ҳангоми ҳаёс намудани ашёи қиматбаҳои дигаре, ки дар ташкилоти қарзии исломӣ нигоҳ дошта мешаванд, ташкилоти қарзии исломӣ додани онҳоро ба соҳибонаш қатъ менамояд.

Моддаи 55. Ҳифзи сирри бонкӣ аз ҷониби кормандони ташкилоти қарзии исломӣ ва шахсони сеюм

1. Аз ҷониби кормандони роҳбарикунанда, кормандон ва намоёндагони амалкунанда ё собиқӣ ташкилоти қарзии исломӣ пешниҳод намудани сирри бонкӣ ба шахси сеюм, ошкор кардан ё додани имконият барои таҳлили он манъ аст, ба истиснои ҳолатҳое, ки мувофиқи Қонуни мазкур иҷозат дода шудаанд.

2. Маҳдудият ҳамчунин ба кормандон ва нозирони Бонки миллии Тоҷикистон ва шахсоне, ки аз ҷониби он барои санҷиш мутобиқи моддаи 58 Қонуни мазкур таъин гардидаанд, инчунин ба шахсоне, ки чунин иттилоот ё маълумотро бо тақозои касб, вазифа ё фаъолияти худ мустақиман ё ғайримустақиман таҳқиқ менамоянд, тааллуқ дорад.

Моддаи 56. Ҳолатҳои истисноӣ

Талаботи моддаҳои 54 ва 55 Қонуни мазкур дар ҳолатҳои зерин татбиқ намегарданд:

1) ҳангоми иҷрои вазифаҳое, ки тибқи Қонуни мазкур ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" ба ӯҳдаи ташкилоти аудиторӣ воғузор карда шудаанд;

2) нисбат ба маълумот ва ҳуҷҷатҳое, ки тибқи Қонуни мазкур ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон бинобар иҷрои вазифаҳои он талаб карда мешаванд;

3) ҳангоми андешидани тадбирҳо ва иҷрои вазифаю ӯҳдадорихо ё чораҳои дигари муқовимат ба қонунгардонӣ (расмиқунонӣ)-и даромадҳои бо роҳи ҷиноят бадастоварда, маблағгузориҳои терроризм ва маблағгузориҳои паҳнкунии силоҳи қатли ом, ки мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар шудаанд (*Қонуни ҚТ аз 20.06.2024 № 2073*);

4) ҳангоми додани тасдиқнома ё огоҳинома сабабҳои рад кардани пардохти чек бо талаби соҳиби қонунии он;

5) ҳангоми пешниҳоди маълумот дар хусуси қарздорӣ муштарӣ ҷиҳати муайян намудани эътимоднокии баргашти қарз, чекҳои қалбақӣ ва оид ба аҳдҳои дигаре, ки Бонки миллии Тоҷикистон барои таъмини устувории низоми бонкӣ зарур меҳисобад;

6) ҳангоми аз тарафи ташкилоти қарзии исломӣ ошкор намудани маълумот дар бораи аҳдҳои муштарӣён бо мақсади исботи талаби худ дар баҳси судӣ;

7) нисбат ба маълумоте, ки аз тарафи Бонки миллии Тоҷикистон мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" ба дигар мақомоти назораткунанда пешниҳод мегардад.

Моддаи 57. Ҳифзи маълумоте, ки аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ пешниҳод шудааст

1. Маълумоте, ки аз ташкилоти қарзии исломӣ оид ба муштарӣ, аҳдҳои муштарӣ ва дигар маълумоти муфассал дар хусуси муносибатҳои он бо муштарӣён ҷамъ оварда шуда, махфӣ нигоҳ дошта мешавад, танҳо бо розигии ташкилоти қарзии исломӣ ё мувофиқи Қонуни мазкур ошкор карда мешавад.

2. Дар Бонки миллии Тоҷикистон дастрасӣ ба ин гуна маълумот танҳо ба он кормандоне дода мешавад, ки дорои ваколати дахлдор мебошанд.

3. Бонки миллии Тоҷикистон метавонад маълумоти ифшошавандаи аз ташкилотҳои қарзии исломӣ гирифташударо пурра ё қисман нашр намояд.

4. Бонки миллии Тоҷикистон бе розигии ташкилоти қарзии исломӣ тафсилоти амалиёти ташкилоти қарзии исломиро ифшо менамояд, агар чунин тафсилот дар ҳисоботи молиявии аз ҷониби Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломӣ тасдиқшуда дарҷ шуда бошад ё то ин вақт дастраси умум гардида бошад.

БОБИ 9. НАЗОРАТ ВА САНЧИШ

Моддаи 58. Назорат ва санчиш

1. Бонки миллии Тоҷикистон аз болои ташкилотҳои қарзии исломӣ бо тартиби зерин назорати маҷмӯӣ мебарад:

- ҳисобот, ҳуҷҷатҳо, тавзеҳот, баёнот, далелҳо ва маълумоти аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ тибқи Қонуни мазкур пешниҳодшударо баррасӣ менамояд;

- аз ташкилотҳои қарзии исломӣ ва бонкҳои фаръӣ ва ҷамъиятҳои вобастаи онҳо дар шакли хаттӣ пешниҳод ва тасдиқ намудани маълумоти иловагӣ, ҳисобот, ҳуҷҷатҳо, тавзеҳот, баёнот ва ё далелҳоро талаб менамояд;

- дар хусуси вазъи молиявӣ, манбаи маблағҳои пулӣ, нуфузу эътибори саҳмиядорони бевосита ё бавоситаи ташкилоти қарзии исломӣ ва оид ба шахсе, ки барои соҳиб шудан ба 10 фоизи саҳмияҳои ташкилоти қарзии исломӣ ва зиёда аз он мурочиат менамояд, маълумот талаб менамояд;

- санчиши ташкилоти қарзии исломӣ, бонкҳои фаръӣ ва ҷамъиятҳои вобастаи онро тавассути корманд ё кормандони худ ё шахсоне, ки бо ин мақсад аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон таъин шудаанд, анҷом медиҳад.

2. Санчиш баррасии фаъолияти ташкилоти қарзии исломиро барои муайян кардани вазъи молиявии он, инчунин мувофиқати фаъолияти ташкилоти қарзии исломӣ ба талаботи Қонуни мазкур, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистонро дар бар мегирад.

3. Бонки миллии Тоҷикистон на камтар аз як маротиба дар як сол санчиши ҷамаҷонибаи ҳар як ташкилоти қарзии исломиро анҷом медиҳад, ба истиснои намояндагӣҳо, ки дар мӯҳлати на камтар аз як маротиба дар ду сол санчида мешаванд.

4. Шахсони тибқи Моддаи мазкур барои гузаронидани санчиш таъиншуда барои риояи талаботи сирри бонкӣ масъул мебошанд. Кормандони роҳбарикунанда, кормандон ва намояндаи ташкилоти қарзии исломӣ ё бонки фаръӣ ва ҷамъиятҳои вобастаи он вазифадоранд дастрасии шахсони мазкурро ба ҷамаи утоқҳои корӣ, аз ҷумла ба кассаҳо, ҳазинаҳо ва ганҷхонаҳо, китобҳои ҳисобдорӣ, суратҳисобҳо, ҳуҷҷатҳо, сабтҳо, аз ҷумла сабтҳои электронӣ таъмин намоянд.

5. Маълумот, аз ҷумла маълумоти дорои сирри бонкӣ, ки аз ҷониби санчишгарон талаб карда мешавад, бояд аз ҷониби ташкилоти қарзии исломӣ сари вақт пешниҳод гардад. Кормандони роҳбарикунандаи ташкилоти қарзии исломӣ вазифадоранд, ки дар гузаронидани санчиш ҷамаҷониба мусоидат намоянд.

6. Бонки миллии Тоҷикистон Шӯрои нозирони ташкилоти қарзии исломиро оид ба натиҷаҳои санчиш огоҳ месозад.

7. Тартиби гузаронидани санчиш, ҷамъбаст ва пешниҳоди натиҷаҳои он бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Бонки миллии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

8. Мақомоти андоз метавонанд аз рӯи масъалаҳои пардохти андоз аз ҷаъолияти бонкии исломӣ санҷиши ташкилоти қарзии исломиро гузаронанд.

9. Аудити ҷаъолияти молиявӣ хоҷагидорӣ ташкилотҳои қарзии исломӣ давлатиро Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронад. Аудити ташкилотҳои қарзии исломӣ, аз ҷумла ташкилотҳои қарзии исломӣ давлатӣ аз ҷониби Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон дар қисми хизматрасонии маблағҳои буҷети давлатӣ, фондҳои давлатӣ ва қарзи давлатӣ гузаронида мешавад.

10. Мақомоти дигари давлатӣ наметавонанд ҷаъолияти ташкилоти қарзии исломиро санҷиш намоянд. Муносибати байни онҳо ва ташкилоти қарзии исломӣ бо тартибе, ки моддаи 54 Қонуни мазкур муқаррар кардааст, сурат мегирад.

Моддаи 59. Чораҳои ҷаврии ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ

Бонки миллии Тоҷикистон мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон" нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломӣ чораҳои ҷаврии ислоҳӣ ва таъсиррасониро татбиқ менамояд.

БОБИ 10. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 60. Баррасии баҳсҳо

1. Ташкилотҳои қарзии исломӣ метавонанд нисбат ба қарорҳои Бонки миллии Тоҷикистон, тибқи тартиби муқарраргардида ба Суди Олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давоми 30 рӯз аз рӯзи гирифтани онҳо дар ҳолатҳои зерин шикоят намоянд: агар аризаи онҳо барои гирифтани иҷозатнома аз ҷониби Бонки миллии Тоҷикистон рад карда шавад;

- дар ҳолатҳои татбиқи чораҳои ислоҳӣ ва таъсиррасонӣ.

2. Пешниҳоди шикоят ба Суди Олии иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон амали қарори Бонки миллии Тоҷикистонро боз намедорад.

Моддаи 61. Ҳимояи манфиатҳои муштарӣ

1. Муносибати муштарӣ бо ташкилоти қарзии исломӣ дар асоси шартнома сурат мегирад.

2. Мӯҳлат ва меъёри ғоидаи қарзи исломӣ, амонату пасандозҳои исломӣ, инчунин ҳаққи хизматрасонӣ аз тарафи ташкилоти қарзии исломӣ дар шартнома бо муштарӣ муқаррар карда мешаванд.

3. Пеш аз оғози хизматрасониҳо ташкилоти қарзии исломӣ ба муштарии худ ҳатман дар бораи талаботи зикргардида, аз ҷумла дар бораи ҳаққи хизмат, меъёри ғоида ва дигар хароҷоти иловагии муштарӣ хабар медиҳад.

4. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст интиқоли маблағи муштарӣ ва ба суратҳисоби вай гузаронидани маблағро на дертар аз рӯзи дигари гирифтани ҳуҷҷати дахлдори пардохт амалӣ намояд, агар дар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон, шартнома ё ҳуҷҷати пардохт мӯҳлати дигар муқаррар нашуда бошад.

5. Дар сурати дер ё нодуруст ба суратҳисоби муштарии худ гузаронидан ё аз он хориҷ кардани маблағҳои пулӣ, ташкилоти қарзии исломӣ бояд барои ҳар рӯзи таъхир ба муштарӣ аз рӯи маблағи мӯҳлати пардохташ батаъхирарфта мувофиқ ба меъёри бозтамвили Бонки миллии Тоҷикистон ҷарима диҳад.

6. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар интиҳоби ташкилоти қарзии исломӣ озод мебошанд ва метавонанд дар як ё якчанд ташкилотҳои қарзии анъанавӣ ё ташкилотҳои қарзии исломӣ суратҳисоби бонкии худро кушоянд.

7. Ташкилоти қарзии исломӣ ўҳдадор аст, ки бо талаби аввалини муштарӣ дар бораи доштани иҷозатнома, тартиби гузаронидани амалиёти бонкии исломӣ, дар бораи хавф ва хароҷоти имконпазир, ки бо гузаронидани амалиёт алоқаманданд, инчунин оид ба тавозуни муҳосибавӣ, ҳисобот дар бораи фоида, зиён ва хулосаи аудиториҳои соли гузашта маълумот пешниҳод намояд.

8. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳуқуқ надорад меъёри фоидаи қарзҳои додашуда, амонатҳо, пасандозҳо, ҳаққи хизмат ва мўҳлати амали шартномаҳои бо муштарӣ бастаншуда яктарафа тағйир диҳад, ба истиснои ҳолатҳое, ки дар шартномаи бо муштарӣ бастаншуда пешбинӣ гардидаанд.

9. Ташкилоти қарзии исломӣ ҳангоми пешниҳоди қарз ва ё дигар хизматрасонӣ ҳуқуқ надорад дар назди муштарӣ шарт гузорад, ки ба таври ҳатмӣ аз дигар хизматрасониҳои ҳамин ташкилоти қарзии исломӣ ё муассисаҳои он истифода барад.

10. Нисбат ба талаботи ташкилотҳои қарзии исломӣ дар бораи баргардонидани қарзҳои исломии додашуда мўҳлати панҷсолаи даъво муқаррар карда мешавад.

Моддаи 62. Муқаррароти хотимаӣ

Муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷамъиятҳои саҳомӣ" ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи ҷамъияти дорои масъулияти маҳдуд" нисбат ба ташкилотҳои қарзии исломӣ дар он қисме татбиқ мегарданд, ки ба муқаррароти Қонуни мазкур муҳолифат надошта бошанд.

Моддаи 63. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 64. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон

ш.Душанбе

26 июли соли 2014 № 1108

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ НАМОЯНДАҶОНИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба қабул кардани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ"

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ" қабул карда шавад.

Раиси

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон Ш.Зухуров

ш. Душанбе, 14 майи соли 2014, № 1491

ҚАРОРИ МАҶЛИСИ МИЛЛИИ МАҶЛИСИ ОЛИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Оид ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ"

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ"-ро баррасӣ намуда, қарор мекунад:

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи фаъолияти бонкии исломӣ" қонибдорӣ карда шавад.

Раиси

Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии

Ҷумҳурии Тоҷикистон М.Убайдуллоев

ш.Душанбе, 17 июли соли 2014 №695